

**Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
w Białymstoku**

**Monitoring
Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej
w województwie podlaskim do roku 2027.
Ekonomia Solidarności Społecznej
za rok 2022**

Białystok 2023

WYKAZ UŻYWANYCH SKRÓTÓW:

BIP	Biuletyn Informacji Publicznej
CIS	Centrum Integracji Społecznej
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
ES	Ekonomia Społeczna
GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KIS	Klub Integracji Społecznej
KDB	Kluczowy Doradca Biznesowy
KGW	Koło Gospodyń Wiejskich
KPRES	Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej
LGD	Lokalna Grupa Działania
MOPS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MPI	Mobilny Punkt Informacyjny
MRiPS	Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
NGO	Organizacja pozarządowa
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej
OWES	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PES	Podmiot Ekonomii Społecznej
PRFON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PS	Przedsiębiorstwo Społeczne
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
RKRES	Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
SI	Spółdzielnia inwalidów
SN	Spółdzielnia niewidomych

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

SS	Spółdzielnia socjalna
UMWP	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego
WPRES	Wieloletni Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podlaskim do roku 2027. Ekonomia Solidarności Społecznej
WTZ	Warsztat Terapii Zajęciowej
ZAZ	Zakład Aktywności Zawodowej
ZPCh	Zakład Pracy Chronionej

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	5
Rozdział 1. Założenia metodyczne monitoringu WPRES za rok 2022.....	6
Rozdział 2. Realizacja <i>Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podlaskim do roku 2027. Ekonomia Solidarności Społecznej w 2022 r.</i>	7
2.1 PRIORYTET I. Ekonomia społeczna i solidarna powszechnie i pozytywnie postrzegana przez mieszkańców województwa podlaskiego.....	7
2.2 PRIORYTET II. Trwałe i silne przedsiębiorstwa społeczne i podmioty ekonomii społecznej w województwie podlaskim.....	15
2.3 PRIORYTET III. Spójny i efektywny system wsparcia ekonomii społecznej i solidarnej.....	33
Rozdział 3. Wybrane elementy dotyczące sektora ekonomii społecznej w województwie podlaskim.....	41
Wnioski	52
Rekomendacje.....	53
Załączniki.....	58
Spis mapek i tabel	62

Wprowadzenie

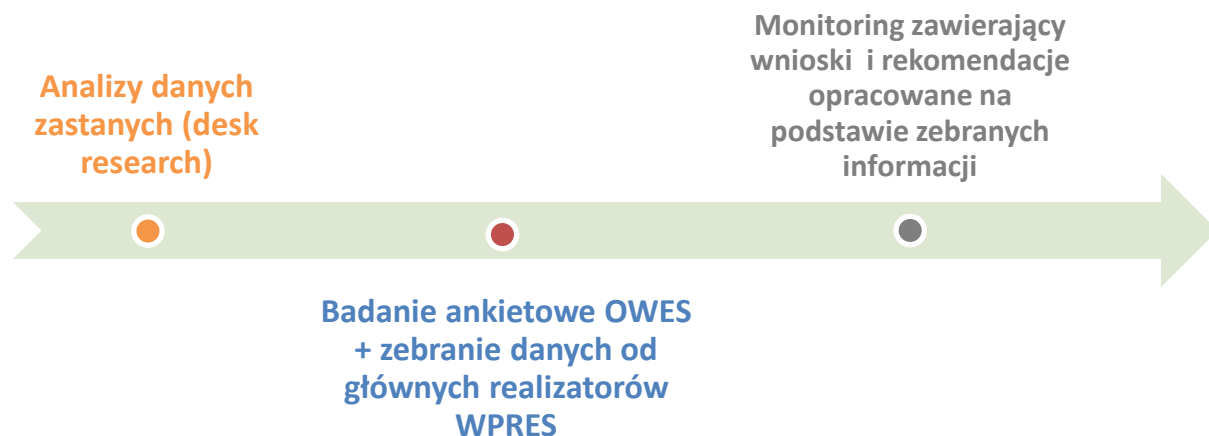
Wieloletni Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie podlaskim do roku 2027. Ekonomia Solidarności Społecznej (przyjęty w dniu 29 marca 2021 r. Uchwałą Nr XXVIII/366/2021 Sejmiku Województwa Podlaskiego) to dokument strategiczny, który diagnozuje problemy oraz wyznacza podstawowe kierunki działań w województwie podlaskim, mające na celu rozwój i upowszechnianie ekonomii społecznej. WPRES jest programem wojewódzkim w zakresie rozwoju ekonomii społecznej. Dokument diagnozuje kondycję ekonomii społecznej w regionie oraz wskazuje ścieżki jej rozwoju. Ponadto wyraźnie określa istotną rolę ekonomii społecznej w regionie, jako narzędzia, które tworzy aktywną politykę społeczną. Dokument stanowi odpowiedź na realne problemy regionu, a także wychodzi naprzeciw wymogom wynikającym z dokumentów wyższego rzędu, przede wszystkim Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPRES).

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku jako jednostka odpowiedzialna za koordynację sektora ekonomii społecznej w województwie podlaskim od lat systematycznie prowadzi monitoring Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podlaskim. Monitoring to stały i systematyczny proces zbierania i analizowania danych, który pozwala na opisanie aktualnego stanu realizacji założeń. Jego celem jest gromadzenie informacji pozwalających na dokonanie oceny stanu realizacji Programu, stanu ekonomii społecznej w regionie, a także weryfikację założonych kierunków działań. Regularny monitoring pozwala obserwować kształtujące się aktualnie postępy w realizacji Programu oraz ukazuje czy zakładane rezultaty są osiągnięte zgodnie z wcześniejszymi założeniami.

Przedmiotowy dokument monitoruje zapisy obowiązującego w 2022 r. *Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podlaskim do roku 2027. Ekonomia Solidarności Społecznej*. W dokumencie wyróżniono kilka zasadniczych części – wprowadzenie oraz szczegółowy opis metodologii badania, w którym zawarto główne cele badania oraz sposoby ich osiągnięcia. W kolejnych częściach opisano poziom realizacji wskaźników oraz na ich podstawie opracowano wnioski i rekomendacje.

Rozdział 1. Założenia metodologiczne monitoringu WPRES za rok 2022

Monitoring *Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie podlaskim do roku 2027. Ekonomia Solidarności Społecznej za rok 2022* został opracowany na podstawie **analizy danych zastanych (desk research)** oraz **analiz własnych, przeprowadzonych z wykorzystaniem metod ilościowych (sondaż diagnostyczny z techniką ankiety telefonicznej) oraz**

metod jakościowych (wywiady pogłębione).

Monitoring został opracowany głównie na podstawie analizy danych zastanych. W tym celu posłużono się danymi dostępnymi na stronach internetowych podmiotów zaangażowanych w realizację działań WPRES. Jednym ze źródeł informacji były bazy danych prowadzone m. in. przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Podlaski Urząd Wojewódzki, Wojewódzki Urząd Pracy czy Główny Urząd Statystyczny. Informacje dotyczące spółdzielczości socjalnej pozyskano z Krajowej Rady Spółdzielczej oraz Ogólnopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Socjalnych.

Celem pozyskania danych dotyczących działań realizowanych w obszarze ekonomii społecznej w 2022 r. na terenie województwa podlaskiego, do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego (Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Departament Rozwoju Regionalnego), Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Białymstoku skierowano pisma z prośbą o informację zwrotną w zakresie realizowanych inicjatyw. Ponadto do Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej z 4 subregionów: białostockiego, suwalskiego, tomżyńskiego i bielskiego skierowano kwestionariusz ankiety. Monitoringiem został objęty również Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku, który bezpośrednio realizuje zadania Samorządu Województwa Podlaskiego związane z koordynacją i monitorowaniem rozwoju ekonomii społecznej w regionie. Dane z badania ankietowego uzupełnione zostały wywiadami telefonicznymi z przedstawicielami podmiotów ekonomii społecznej tj. przedsiębiorstw społecznych oraz jednostek reintegracji społeczno-zawodowej.

Rozdział 2. Realizacja *Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podlaskim do roku 2027. Ekonomia Solidarności Społecznej w 2022r.*

2.1 PRIORYTET I. EKONOMIA SPOŁECZNA I SOLIDARNA POWSZECHNIE I POZYTYWNIIE POSTRZEGANA PRZEZ MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Kluczem do rozwoju ekonomii społecznej jest upowszechnianie oraz promowanie wiedzy na jej temat wśród mieszkańców województwa podlaskiego w różnym wieku, poczynając od najwcześniejszych lat szkolnych. Niezwykle ważne jest promowanie idei i rozwiązań z zakresu ekonomii społecznej i solidarnej w społeczeństwie, a także kształtowanie postaw i praktycznych umiejętności związanych ze współdziałaniem i solidarnością społeczną. Ponadto należy wspierać lokalnych liderów i tworzyć oddolne inicjatywy wspólnotowe poprzez np. włączanie mieszkańców w procesy decyzyjne dotyczące lokalnych społeczności.

Priorytet pierwszy (*Ekonomia społeczna i solidarna powszechnie i pozytywnie postrzegana przez mieszkańców województwa podlaskiego*) realizowany jest w województwie podlaskim poprzez następujące cele:

- *Upowszechnianie wiedzy o ekonomii społecznej i solidarnej na wszystkich etapach edukacji.*
- *Promowanie idei i rozwiązań z zakresu ekonomii społecznej i solidarnej w społeczeństwie.*
- *Kształtowanie postaw i praktycznych umiejętności związanych ze współdziałaniem i solidarnością społeczną.*
- *Wzmacnianie lokalnych liderów i oddolnych inicjatyw wspólnotowych /w tym kooperatywy/.*
- *Włączanie mieszkańców w procesy decyzyjne dotyczące lokalnych społeczności – rozwój partycypacji obywatelskiej.*

W niniejszym priorytecie założono do osiągnięcia 3 wskaźniki, które wskazano w poniższej tabeli.

Tabela 1. Wskaźniki i poziom ich realizacji w priorytecie I

Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wartość bazowa (wartość wskaźnika osiągnięta w 2021 r.)	Wartość wskaźnika osiągnięta w 2022 r.	Wartość wskaźnika do osiągnięcia na koniec 2027 r.
Opracowanie koncepcji promocji es, produktów i usług PES	OWES	0	0	1
Liczba różnorodnych form działań	OWES, ROPS	21 ¹	42	25

¹ Dane OWES-ów i ROPS (za rok 2022) – badanie własne ROPS

**„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
 Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego**

informacyjno-promocyjnych				
Liczba szkół, w których prowadzono działania upowszechniające wiedzę o ES	OWES, ROPS	4 ²	11	50

Źródło: opracowanie własne na podstawie WPRES

Wskaźnik 1. Opracowanie koncepcji promocji ES, produktów i usług PES

Pierwszy wskaźnik w zakresie priorytetu ekonomia społeczna i solidarna powszechnie i pozytywnie postrzegana przez mieszkańców województwa podlaskiego dotyczy opracowania koncepcji promocji es, produktów i usług PES. Za realizację tego wskaźnika odpowiedzialne są ośrodki wsparcia ekonomii społecznej z terenu województwa podlaskiego. W związku z tym, że czas realizacji wskaźnika zaplanowano na koniec 2023 r., wartość wskaźnika w monitorowanym 2022 r. wyniosła 0.

Wskaźnik 2. Liczba różnorodnych form działań informacyjno-promocyjnych

Drugi wskaźnik dotyczy form działań informacyjno-promocyjnych realizowanych w województwie podlaskim. Wartość wskaźnika założona do osiągnięcia na koniec 2027 r. to 25. Wartość bazowa wskaźnika wynosi 21. Liczba ta oznacza liczbę działań informacyjno-promocyjnych zrealizowanych w roku bazowym tj. w 2021. Z danych pozyskanych od ośrodków wsparcia ekonomii społecznej oraz danych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku wynika, że na terenie województwa podlaskiego w monitorowanym roku realizowano szereg tego typu działań. W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiono jakie działania realizowane były przez poszczególne OWES-y i ROPS.

Tabela 2. Liczba różnorodnych form działań informacyjno-promocyjnych realizowanych w obszarze ekonomii społecznej w 2022 r. w województwie podlaskim.

Działania	OWES BIAŁYSTOK	OWES SUWAŁKI	OWES ŁOMŻA	OWES BIELSK	ROPS
Gala Ekonomii Społecznej					
Certyfikowanie PES					X
Wizyty studyjne		X			X
Targi					X
Klipy					
Spoty radiowe					
Warsztaty/szkolenia	X	X	X	X	X
Seminaria		X			
Konferencje					
Turniej debat					X
Doradztwo	X	X	X	X	X
Wynajem stoisk np. w galerii handlowej					X
Newsletter		X	X		
Strona internetowa	X	X	X	X	X

² Dane OWES-ów i ROPS (za rok 2022) – badanie własne ROPS

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Serwisy społecznościowe	X	X	X		
Publikacja artykułów w prasie lokalnej					
Wywiady w mediach					
Ulotki	X	X		X	
Plakaty	X	X		X	X
Katalogi i informatory					
Konkursy		X			
Prowadzenie punktu informacyjnego	X	X	X		
Biuletyn informacyjny					
Kiermasz					
Inne (działania animatora)		X	X	X	X
SUMA	7	12	7	6	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji OWES i ROPS

Monitoring wykazał, że w porównaniu do roku bazowego wartość wskaźnika wzrosła o 21. Nowością w stosunku do 2022 r. było przeprowadzenie kampanii promocyjnej w komunikacji miejskiej w 4 miastach woj. podlaskiego (Białystok, Bielsk Podlaski, Łomża, Suwałki). W poniższym materiale szczegółowo opisano jakie działania informacyjno-promocyjne realizowane były w monitorowanym roku przez poszczególne OWES-y i ROPS w Białymstoku.

Białostocki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w 2022 r. zrealizował następujące działania o charakterze informacyjno-promocyjnym:

- **Warsztaty/szkolenia** – przeprowadzono szkolenie z zakresu zakładania i prowadzenia PES dla 45 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
- **Doradztwo** – oferowane było doradztwo kluczowe dla PES. W ramach OWES zatrudnionych było trzech doradców kluczowych, którzy diagnozowali sytuacje problemowe PES objętych wsparciem, wspólnie z nimi opracowywali plany naprawcze, diagnozowali potencjał PES, zachęcali do rozwoju, ekonomizacji, wskazywali źródła zewnętrznego finansowania dla działań statutowych podmiotów. Białostocki OWES zatrudniał trzech doradców biznesowych, którzy obejmowali wsparciem przedsiębiorstwa społeczne korzystające z usług OWES. Doradcy biznesowi pomagali w opracowywaniu biznesplanów przedsięwzięć realizowanych, planowanych do realizacji przez PS, opracowywali studia wykonalności, na bieżąco monitorowali i wspierali PS w codziennym funkcjonowaniu, diagnozowali sytuacje problemowe, szanse i zagrożenia. Ponadto z OWES współpracowali ponadto doradcy specjalistyczni z zakresu księgowości, finansów, marketingu, prawa, PZP, zarządzania kapitałem osobowym.
- **Strona internetowa** – OWES posiada stronę internetową www.podlaskiengo.pl, na której na bieżąco umieszcza informacje nie tylko na temat wydarzeń organizowanych przez OWES, ale też o innych działaniach skierowanych do organizacji pozarządowych z obszaru subregionu białostockiego, jak też realizowanych na szczeblu wojewódzkim.

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- **Serwisy społecznościowe** – partnerzy konsorcjum tworzącego OWES posiadają swoje konta na facebooku, na których szeroko opisują działania z zakresu ekonomii społecznej prowadzone na terenie całego województwa, plebiscyty i konkursy dla NGO, działania skierowane do mieszkańców subregionu, województwa, kraju itp.
- **Ulotki** – opracowano ulotki dotyczące projektu oraz możliwych form wsparcia.
- **Plakaty** – opracowano plakaty dotyczące projektu oraz możliwych form wsparcia.
- **Prowadzenie punktu informacyjnego** – OWES posiada dwa punkty informacyjne dotyczące ekonomii społecznej na obszarze subregionu białostockiego. Jeden z punktów mieści się w Inkubatorze Przedsiębiorczości Społecznej działającym w mieście Białystok (ul. Warszawska 44/1, Białystok), drugi zlokalizowany jest w Inkubatorze Ekonomii Społecznej w powiecie białostockim (Doktorce 1, Suraż). Ponadto na stronie internetowej podane są numer kontaktowe do doradców kluczowych i biznesowych, którzy w razie potrzeb udzielają niezbędnych informacji dot. OWES lub ES.

Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Suwałkach w 2022 r. zrealizował następujące działania o charakterze informacyjno-promocyjnym:

- **Warsztaty/szkolenia** – zorganizowano cykl 20 warsztatów z tworzenia partnerstw publiczno – społecznych.
- **Seminaria** – zorganizowano 6 seminariów pn. „Dla kogo ekonomia społeczna?”, „Ekonomia społeczna - rozwój zawodowy osób wykluczonych”, „Ekonomia społeczna w kreowaniu rozwoju zawodowego osób wykluczonych”, „Ekonomia Społeczna jako narzędzie aktywizacji zawodowej”, „Ekonomia społeczna – drogowskaz rozwoju społecznego osób wykluczonych”, „Ekonomia społeczna jako narzędzie aktywizacji zawodowej”.
- **Wizyty studyjne** – zorganizowano wizytę studyjną pn. „Dobre praktyki na przykładzie wybranych podmiotów ekonomii społecznej w subregionie bielskim i łomżyńskim”.
- **Doradztwo** – udzielano doradztwa indywidualnego i grupowego polegającego na wsparciu procesu tworzenia i towarzyszenia w rozwoju PES i PS.
- **Doradztwo ogólne** – udzielano doradztwa w zakresie m.in. zakładania i rejestrowania PS i PES, prowadzenia działalności statutowej, sposobów finansowania działań.
- **Doradztwo biznesowe** – udzielano doradztwa w zakresie: działalności gospodarczej i działalności pożytku publicznego, przygotowanie biznesplanów, poszukiwanie partnerów, rozpoznanie rynku, tworzenie miejsc pracy.
- **Specjalistyczne doradztwo w zakresie marketingu, księgowo-podatkowe, prawne i finansowe.**
- **Newsletter** – opublikowano 11 newsletterów. Liczba ich subskrypcji wyniosła 150.
- **Strona internetowa** – <http://owes.ares.suwalki.pl>.
- **Serwisy społecznościowe** – profil na FB „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Suwałkach”.
- **Ulotki** – kolportaż ulotek wśród JST i ich jednostek podległych, NGO, podczas kiermaszy, festynów.
- **Plakaty** – kolportaż ulotek wśród JST i ich jednostek podległych, NGO.

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- **Konkursy** – organizatorem był MPI (Mobilny Punkt Informacyjny) – konkursy z nagrodami dotyczące wiedzy o ekonomii społecznej, konkursy świąteczne dla PES, które prowadzą opiekę nad dziećmi.
- **Kiermasz** – MPI 7 wydarzeń – OWES był wystawcą/współorganizatorem kiermaszy, gdzie wystawcami są NGO oraz przedsiębiorstwa społecznej
- **Inne działania informacyjno – promocyjne** – spotkania animacyjne dostosowane tematycznie do słuchaczy (214 osób, 26 animacji grupowych), tak aby pobudzić zainteresowanie tematem ES i wolontariatu.

„Rozwój Ekonomii Społecznej” – OWES z terenu subregionu łomżyńskiego w 2022 r. zrealizował następujące działania o charakterze informacyjno-promocyjnym:

- **Warsztaty/szkolenia** – zorganizowano szkolenie dla lokalnych liderów. Wsparcie skierowano do 15 osób (lokalni liderzy ekonomii społecznej, tj. osoby fizyczne mające odpowiednie kompetencje oraz doświadczenie i motywację do działań na rzecz ekonomii społecznej w swoim lokalnym środowisku). Szkolenia pozwoliły poszerzyć wiedzę z zakresu: zawiązywania oraz rozwijania partnerstw lokalnych i sieci współpracy lokalnych podmiotów w celu rozwoju przedsiębiorczości społecznej oraz ekonomii społecznej, przepisów prawnych dotyczących PES, budowania relacji w środowisku lokalnym, animowania dyskusji, motywowania aktywności ukierunkowanych na rozwój ES, budowania grup inicjatywnych/założycielskich, budowania lokalnych koalicji, moderowania sytuacji edukacyjnych w środowisku lokalnym, motywowania osób i podmiotów (w tym instytucji publicznych) do podejmowania i kontynuowania działań m.in. poprzez wskazywanie korzyści społeczno-ekonomicznych.
- **Doradztwo** – udzielano doradztwa zarówno stacjonarnie, jak i w formie online.
- **Newsletter** – raz w tygodniu była wysyłana informacja o nowych konkursach i szkoleniach.
- **Strona internetowa** – <https://przedsiębiorczalomza.pl/>.
- **Serwisy społecznościowe** – <https://www.facebook.com/Osrodek-Wsparcia-Ekonomii-Społecznej-w-Lomzy-100494231832467>.
- **Prowadzenie punktu informacyjnego.**
- **Inne działania informacyjno – promocyjne** – wsparto inicjatywę powołania spółdzielni uczniowskiej pn. „Weta” w Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących nr 7 w Łomży.

Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w subregionie bielskim w 2022 r. zrealizował następujące działania o charakterze informacyjno-promocyjnym:

- **Warsztaty/szkolenia** – zorganizowano szkolenia z zakresu zakładania i prowadzenia PS.
- **Doradztwo** – zatrudniony doradca ds. reintegracji spotykał się z osobami zatrudnionymi w przedsiębiorstwach społecznych. Doradztwo prowadzone było w celu reintegracji zawodowej i społecznej osób, które zostały zatrudnione w ramach dotacji. Prowadzone było na podstawie wcześniej rozpoznanych potrzeb pracowników oraz PS jako pracodawcy. Dla każdego PS opracowany został zindywidualizowany plan działań reintegracyjnych. Wsparcie doradcy obejmowało działania motywacyjne, pomoc

**„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego**

w określeniu rozwoju zawodowego, budowania kompetencji społecznych, zawodowych, budowanie zespołu i rozwiązywania konfliktów. W OWES zatrudnieni zostali Kluczowi Doradcy od kwietnia 2021 (w Bielsku – 1/2 etatu, w Siemiatyczach 1/2 etatu i Hajnówce – 1/2 etatu), którzy wspierali proces rekrutacji – opracowali z kandydatami do projektu opisy planowanej działalności, przekazywali informacje o projekcie i możliwych formach wsparcia. Udzielali wsparcia zgodnie ze Standardami OWES osobiście w IPS lub w miejscu dogodnym dla Klienta. Doradcy prawni, księgowi, marketingowi, finansowi i w zakresie kapitału osobowego i zamówień publicznych prowadzili doradztwo przedsiębiorstwom społecznym. Od kwietnia 2021r. Doradcy Biznesowi pracowali w 3 powiatach Subregionu (KDB powiat siemiatycki 1/2 etatu, KDB powiat bielski - 1/2 etatu, KDB powiat hajnowski - 1/2 etatu. Wspierali oni proces rekrutacji, jak również prowadzili doradztwo biznesowe przedsiębiorstwom społecznym w ramach projektu. Prowadzono także doradztwo zawodowe dla osób, które chcą być zatrudnione w PS oraz doradztwo indywidualne dla grup inicjatywnych w zakresie pisania biznesplanów.

- **Strona internetowa** – <https://klasterngo.pl/>.
- **Ulotki** – opracowano ulotki dotyczące projektu oraz możliwych form wsparcia.
- **Plakaty** – opracowano plakaty dotyczące projektu oraz możliwych form wsparcia.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku – działania informacyjno-promocyjne zrealizowane w 2022 r.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku od dnia 1 kwietnia 2016 roku realizuje projekt pt. **„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”** współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014 – 2020, Oś Priorytetowa VII Poprawa Spójności Społecznej, Działanie 7.3 Wzmocnienie roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa podlaskiego.

W ramach Projektu realizowane były cztery zadania:

**„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego**

Z przeprowadzonego monitoringu wynika, że w 2022 r. w ramach pierwszego zadania **„Tworzenie regionalnych sieci współpracy sektora ekonomii społecznej – sieciowania PES i OWES”** zorganizowano:

1. 6 warsztatów sieciujących stacjonarnych (48 h dydaktycznych):
  - „Metodyka pracy z osobą niepełnosprawną intelektualnie w podmiotach ekonomii społecznej”,
  - „Mediacje, negocjacje i rozwiązywanie sytuacji konfliktowych, z wykorzystaniem elementów dialogu motywującego w pracy z podopiecznym PES i jego rodziną”,
  - „Planowanie i organizacja pracy w podmiotach ekonomii społecznej”, „Praca z osobami uzależnionymi i ich rodzinami w podmiotach ekonomii społecznej”,
  - „Metody pracy i postępowania wobec osoby z zachowaniami autodestrukcyjnymi w podmiotach ekonomii społecznej”,
  - „Profilaktyka zachowań suicydalnych wśród podopiecznych podmiotów ekonomii społecznej”;
2. 1 dwudniowe spotkanie wyjazdowe Sieci Tematycznej ROPS i OWES (16 godzin dydaktycznych) pn.: „Współpraca na poziomie regionalnym pomiędzy ROPS i OWES w obszarze sektora ekonomii społecznej w subregionie bielskim” podsumowującym projekt „Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”;
3. 2 jednodniowe robocze spotkanie OWES i ROPS w formie online (6 godzin zegarowych).

W ramach zadania drugiego **„Wspieranie samorządów lokalnych, podmiotów ekonomii społecznej i innych instytucji w tym nauki, biznesu itp. w obszarze ekonomii społecznej”** zorganizowano:

1. 6 warsztatów stacjonarnych (48 h dydaktycznych):
  - „Metodyka pracy z osobą niepełnosprawną intelektualnie w podmiotach ekonomii społecznej”,
  - „Mediacje, negocjacje i rozwiązywanie sytuacji konfliktowych, z wykorzystaniem elementów dialogu motywującego w pracy z podopiecznym PES i jego rodziną”,
  - „Planowanie i organizacja pracy w podmiotach ekonomii społecznej”, „Praca z osobami uzależnionymi i ich rodzinami w podmiotach ekonomii społecznej”,
  - „Metody pracy i postępowania wobec osoby z zachowaniami autodestrukcyjnymi w podmiotach ekonomii społecznej”,
  - „Profilaktyka zachowań suicydalnych wśród podopiecznych podmiotów ekonomii społecznej”;
2. Godziny doradcze z zakresu:
  - zamówień publicznych – 50 godzin,
  - opracowania i aktualizacji dokumentów strategicznych – 156 godzin;
3. Turniej debat dla młodzieży szkół ponadpodstawowych z województwa podlaskiego pn. “Biznes ludzi dla ludzi”;
4. Wystawę Fotograficzną Podmiotów Ekonomii Społecznej z województwa podlaskiego certyfikowanych znakiem jakości „Zakup Prospołeczny” na Uniwersytecie w Białymstoku na Wydziale Nauk o Edukacji.

W ramach zadania trzeciego „**Upowszechnienie wiedzy i dobrych praktyk obszaru ekonomii społecznej – zwiększenie widoczności ekonomii społecznej w regionie**” zrealizowano:

1. Kiermasz przedświąteczny w Centrum Handlowym Auchan w Białymstoku (6 wystawców);
2. 1 wizytę studyjną do woj. kujawsko-pomorskiego pn. „Podmioty ekonomii społecznej w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu na przykładzie woj. kujawsko-pomorskiego”;
3. XI Podlaskie Targi Ekonomii Społecznej;
4. Certyfikację podmiotów Znakiem Jakości „Zakup Prospołeczny” oraz przedłużenie dotychczasowych certyfikatów;
5. „Forum Inicjatyw Lokalnych – Przedsiębiorcza Polska Wschodnia. Ekonomia społeczna i solidarna na wschodzie kraju”;
6. Kampanię promocyjną przeprowadzoną w komunikacji miejskiej w czterech miastach woj. podlaskiego: Białystok, Bielsk Podlaski, Łomża, Suwałki.

W ramach zadania „**Koordynacja regionalnego wieloletniego programu rozwoju ekonomii społecznej**”:

1. zorganizowano 2 jednodniowe spotkania RKRES – Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej;
2. opracowano Monitoring Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie podlaskim do roku 2027. Ekonomia Solidarności Społecznej za rok 2021.

Wskaźnik 3. Liczba szkół, w których prowadzono działania upowszechniające wiedzę o ES

Trzeci wskaźnik w zakresie priorytetu ekonomia społeczna i solidarna powszechnie i pozytywnie postrzegana przez mieszkańców województwa podlaskiego dotyczy liczby szkół, w których prowadzono działania upowszechniające wiedzę o ES. Kluczem do kształtowania pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej wśród młodzieży jest pokazanie młodemu człowiekowi korzyści jakie przynosi działalność w tej sferze. Monitoring przedmiotowego wskaźnika wykazał, że po okresie pandemicznym, który nie był sprzyjającym czasem dla promowania idei ekonomii społecznej w szkołach, sytuacja wróciła do normy i wartość wskaźnika w 2022 r. zanotowano na poziomie 11 .

Tabela 3. Liczba różnorodnych form działań upowszechniających wiedzę o ekonomii społecznej w 2022 r. w województwie podlaskim.

Szkoła	OWES BIAŁYSTOK	OWES SUWAŁKI	OWES ŁOMŻA	OWES BIELSK	ROPS BIAŁYSTOK
Przedszkole	0	1	0	0	0
Szkoła podstawowa	0	4	0	0	0
Szkoły ponadpodstawowe (średnie i policealne)	0	2	1	0	3
Szkoły wyższe	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OWES i ROPS

PRIORYTET II. TRWAŁE I SILNE PRZEDSIĘBIORSTWA SPOŁECZNE I PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM

Priorytet drugi (*Trwałe i silne przedsiębiorstwa społeczne i podmioty ekonomii społecznej w województwie podlaskim*) realizowany jest w województwie podlaskim poprzez następujące cele:

- *Zwiększenie liczby przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej tworzonych przez osoby prawne.*
- *Zwiększenie stabilności i konkurencyjności przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej działających w województwie podlaskim.*
- *Zwiększenie poziomu i jakości zatrudnienia w PS i PES.*
- *Budowanie więzi pomiędzy es i biznesem.*
- *Rozwijanie zwrotnych i bezzwrotnych instrumentów wsparcia (dla PS i PES).*

W niniejszym priorytecie założono do osiągnięcia 3 wskaźniki, które wskazano w poniższej tabeli.

Tabela 4. Wskaźniki i poziom ich realizacji w priorytecie II

Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wartość bazowa (wartość wskaźnika osiągnięta w 2021 r.)	Wartość wskaźnika osiągnięta w 2022 r.	Wartość wskaźnika do osiągnięcia na koniec 2027 r.
Liczba przedsiębiorstw społecznych	MRiPS ROPS	98	120	90
Liczba istniejących miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	OWES	156	184	158
Liczba aktywnych jednostek reintegracyjnych	ROPS	52	56	55

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik 1. Liczba przedsiębiorstw społecznych

Monitoring wykazuje, że na terenie województwa podlaskiego w 2022 r. działało łącznie 120 przedsiębiorstw społecznych spełniających warunki PS. Dane te dotyczą podmiotów, które znajdują się na liście przedsiębiorstw społecznych prowadzonej przez Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej (DES) w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej. Z uwagi na trwającą pandemię COVID-19 Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej podjęło decyzję o czasowym zawieszeniu stosowania niektórych zapisów *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*, a co za tym idzie ważność utrzymują wszystkie statusy przedsiębiorstw społecznych nadane przed 1 lutego 2020 r. W okresie

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

obowiązywania stanu epidemii nie ma również konieczności weryfikacji spełniania cech przedsiębiorstwa społecznego przez podmioty znajdujące się w bazie prowadzonej przez MRiPS. Oznacza to, iż wszystkie przedsiębiorstwa społeczne, również te które znajdują się w trudnej sytuacji wciąż figurują w bazie PS. W porównaniu do roku 2021 liczba przedsiębiorstw społecznych wzrosła o 22 podmioty. Przyrost przedsiębiorstw społecznych nastąpił o: 5 w subregionie białostockim, 10 w łomżyńskim, 6 suwalskim i 1 bielskim. Wskaźnik liczby PS w 2022 r. przekroczył o 33,4 % wartość wskaźnika docelowego założonego do osiągnięcia na koniec 2027 r.

W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiono informacje na temat liczby przedsiębiorstw społecznych (z listy PS) w województwie podlaskim w 2022 r. z podziałem na subregiony z uwzględnieniem formy prawnej przedsiębiorstw społecznych.

Tabela 5. Formy prawne przedsiębiorstw społecznych w województwie podlaskim w 2022 r. (N=120)

subregion	fundacja	spółdzielnia socjalna	spółka non-profit	stowarzyszenie	suma
białostocki	17	10	10	5	42
łomżyński	24	8	1	1	34
suwalski	0	11	12	5	28
bielski	10	2	0	4	16
suma	51	31	23	15	120

Źródło: opracowanie własne na podstawie Listy przedsiębiorstw społecznych za grudzień 2022 r.

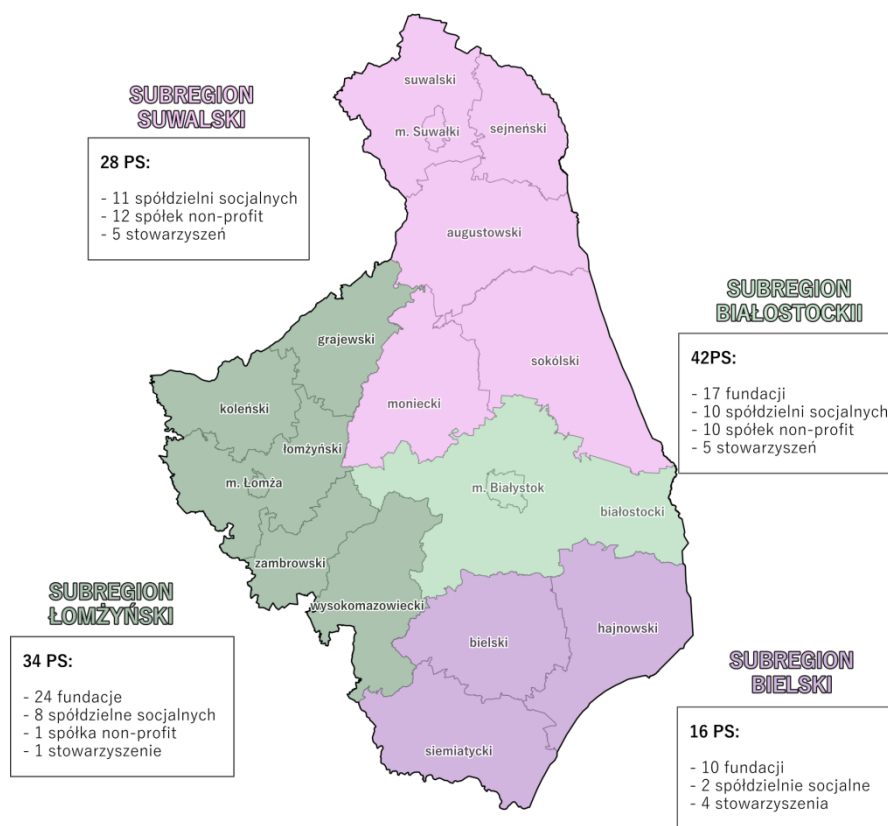
Na terenie województwa podlaskiego działają cztery formy prawne przedsiębiorstw społecznych:

1. fundacje,
2. spółdzielnie socjalne,
3. spółki non-profit sp. z o.o,
4. stowarzyszenia.

Najczęściej występującą formą prawną przedsiębiorstw społecznych w 2022 r. były fundacje (51) i spółdzielnie socjalne (31).

Mapka 1. Przedsiębiorstwa społeczne w województwie podlaskim z podziałem na subregiony w 2022 r.

Źródła: opracowanie własne

W poniższych zestawieniach tabelarycznych przedstawiono dane na temat przedsiębiorstw społecznych działających aktywnie na koniec 2022 r. w województwie podlaskim w poszczególnych subregionach.

Tabela 6. Przedsiębiorstwa społeczne aktywnie działające na terenie subregionu białostockiego w 2022 r. (N=42)

1	Fundacja Pomocy Pokrzywdzonym w Biznesie Vici Exitus (Ekozagroda)	fundacja
2	Fundacja Inny Świat Rodziny	fundacja
3	Fundacja Cukrzyca a Zdrowie	fundacja
4	Fundacja Uniwersytet Terenowy	fundacja
5	Fundacja MATUZALOWY WIEK	fundacja
6	Fundacja "BUDOWLANI24"	fundacja
7	Fundacja NIL SINE NUMINE	fundacja
8	Nigeria Beauty Clinic	fundacja
9	Fundacja Nigeria Po Męsku	fundacja
10	Fundacja "FIDELIS"	fundacja
11	Fundacja EKO	fundacja
12	Fundacja Powroty	fundacja
13	Fundacja AKADEMIA SMYKA	fundacja

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

14	Fundacja NOWY WSCHÓD	fundacja
15	Fundacja ROD WELA	fundacja
16	FUNDACJA ODPOWIEDZIALNI	fundacja
17	Fundacja Siła Marzeń	fundacja
18	Spółdzielnia Socjalna "ACTIVE GO" w Białymstoku	spółdzielnia socjalna
19	Spółdzielnia Socjalna Vektor	spółdzielnia socjalna
20	Spółdzielnia Socjalna "Wasilków" w Wasilkowie	spółdzielnia socjalna
21	Spółdzielnia Socjalna "SUKURS" w Zaściankach	spółdzielnia socjalna
22	Spółdzielnia Socjalna Wulkanira	spółdzielnia socjalna
23	Studio Kreowania Wizerunku Spółdzielnia Socjalna w Zawykach	spółdzielnia socjalna
24	Spółdzielnia Socjalna "O&L" w Białymstoku	spółdzielnia socjalna
25	Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna "Michałowianka" w Michałowie	spółdzielnia socjalna
26	Spółdzielnia Socjalna "Nekropol" w Białymstoku	spółdzielnia socjalna
27	Centrum Integracji Społecznej i Gospodarczej Spółdzielnia Socjalna w Białymstoku	spółdzielnia socjalna
28	ART GROUP spółka z o.o.	spółka non profit (sp. z o.o.)
29	SERWIS DIESEL Sp. z o.o.	spółka non profit (sp. z o.o.)
30	DRENTOM	spółka non profit (sp. z o.o.)
31	ART GROUP spółka z o.o.	spółka non profit (sp. z o.o.)
32	FOKUS SERWIS Spółka z o.o.	spółka non profit (sp. z o.o.)
33	EARTH - HEART PRZEDSIĘBIORSTWO SPOŁECZNE SPÓŁKA Z.O.O NON PROFIT	spółka non profit (sp. z o.o.)
34	Ekoperspektywa Sp. z o.o.	spółka non profit (sp. z o.o.)
35	Przedsiębiorstwo Społeczne Okienko sp. z o.o.	spółka non profit (sp. z o.o.)
36	Społeczne IT Spółka z o.o.	spółka non profit (sp. z o.o.)
37	MIKABO Sp. z o.o.	spółka non profit (sp. z o.o.)
38	Ekostart sp.z o.o	stowarzyszenie
39	Stowarzyszenie "MY DLA INNYCH"	stowarzyszenie
40	Stowarzyszenie Kontakt Miast Białystok - Eindhoven	stowarzyszenie
41	Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Społecznych Alpi	stowarzyszenie
42	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Niepełnosprawnych Intelktualnych AKTYWNI	stowarzyszenie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Listy przedsiębiorstw społecznych za grudzień 2022 r.

Tabela 7. Przedsiębiorstwa społeczne aktywnie działające na terenie subregionu bielskiego w 2022 r. (N=16)

1	Fundacja „Dobre smaki"	fundacja
2	Fundacja Z SERCEM DO SENIORA	fundacja
3	Fundacja Lexon	fundacja
4	Fundacja Łapka	fundacja
5	Fundacja Wspieramy Pasję	fundacja
6	Fundacja Wynajmer Plus	fundacja
7	Fundacja Mali Duzi Bohaterowie	fundacja
8	Fundacja Nowy Start	fundacja
9	Fundacja „Student na swoim"	fundacja
10	Fundacja „Nowe Życie	fundacja

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

11	Spółdzielnia Socjalna "INTEGRACJA" w Bielsku Podlaskim	spółdzielnia socjalna
12	Spółdzielnia Socjalna "BIEL-BLASK"	spółdzielnia socjalna
13	Stowarzyszenie „Podlaski Raj"	stowarzyszenie
14	Stowarzyszenie ISWIM	stowarzyszenie
15	Stowarzyszenie Sękalik	stowarzyszenie
16	Stowarzyszenie "Rach Ciach"	stowarzyszenie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Listy przedsiębiorstw społecznych za grudzień 2022 r.

Tabela 8. Przedsiębiorstwa społeczne aktywnie działające na terenie subregionu łomżyńskiego w 2022 r. (N=34)

1	Fundacja Dwa Serca	fundacja
2	Fundacja JA I TY	fundacja
3	Fundacja DR OTIS	fundacja
4	Fundacja Działań Lokalnych LOGOS	fundacja
5	Fundacja BEZPIECZNY MOTOCROSS	fundacja
6	Fundacja POMOC NA DRODZE	fundacja
7	Fundacja CYFROWY HORYZONT	fundacja
8	Fundacja EKO ŁOMŻA	fundacja
9	Fundacja KOMPANIA KRESOWA	fundacja
10	Fundacja CENTRUM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I BIZNESU	fundacja
11	Fundacja WYNAJMER	fundacja
12	Fundacja INSTALATOR24	fundacja
13	Fundacja Zdrowa Żywność	fundacja
14	Fundacja INICJATYW LOKALNYCH "MEDIA POLSKA"	fundacja
15	Fundacja Mam Plan	fundacja
16	Fundacja Deseo	fundacja
17	Fundacja Deseo Home	fundacja
18	FUNDACJA PAKIET WSPARCIA	fundacja
19	FUNDACJA ŚWIADOMI ŻYCIA	fundacja
20	FUNDACJA AKTYWNI	fundacja
21	FUNDACJA PROJEKT GRAJEWO	fundacja
22	FUNDACJA BEZ OGRANICZEŃ	fundacja
23	FUNDACJA ZACZYNAM OD NOWA	fundacja
24	FUNDACJA ISWIM	fundacja
25	Spółdzielnia Socjalna Alexis w Łomży	spółdzielnia socjalna
26	Spółdzielnia Socjalna Poezja Smaku	spółdzielnia socjalna
27	Spółdzielnia Socjalna Kofisport	spółdzielnia socjalna
28	Spółdzielnia Socjalna FENIX W ŁOMŻY	spółdzielnia socjalna
29	Spółdzielnia Socjalna GRYFIN W ŁOMŻY	spółdzielnia socjalna
30	Spółdzielnia Socjalna UŚMIECH ZDROWIA	spółdzielnia socjalna
31	Spółdzielnia Socjalna PRZYSTANEK	spółdzielnia socjalna
32	Spółdzielnia Socjalna Łomżnianka	spółdzielnia socjalna
33	Naturall SP Z O.O.	spółka non profit (sp. z o.o.)
34	Stowarzyszenie Edukacyjno-Ekologiczne ED & ECO	stowarzyszenie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Listy przedsiębiorstw społecznych za grudzień 2022 r.

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 9. Przedsiębiorstwa społeczne aktywnie działające na terenie subregionu suwalskiego w 2022 r. (N=28)

1	Spółdzielnia Socjalna ART- BOX w Leszczewie	spółdzielnia socjalna
2	Spółdzielnia Socjalna Smyk i Smyczek	spółdzielnia socjalna
3	Spółdzielnia Socjalna Hańcza	spółdzielnia socjalna
4	Handlowo Usługowa Spółdzielnia Socjalna "Famaco" z siedzibą w Augustowie	spółdzielnia socjalna
5	Homobonus sp. z o.o.	Spółdzielnia socjalna
6	Spółdzielnia Socjalna dla Zdrowia w Jaświłach	Spółdzielnia socjalna
7	Spółdzielnia Socjalna Fenix w Nowym Dworze	spółdzielnia socjalna
8	Spółdzielnia Socjalna Marzenie	spółdzielnia socjalna
9	Spółdzielnia Socjalna "AVIS" w Mońkach	spółdzielnia socjalna
10	Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna "EKOSEJNY" w Sejnach	spółdzielnia socjalna
11	Spółdzielnia Socjalna Jedyneczka	spółdzielnia socjalna
12	Dzielnia Wiedzy sp. z.o.o.	spółka non profit (sp. z o.o.)
13	"Gattino" Sp. z o.o.	spółka non profit (sp. z o.o.)
14	Dom Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	spółka non profit (sp. z o.o.)
15	Przedsiębiorstwo Społeczne Macierzanka Spółka z o.o.	spółka non profit (sp. z o.o.)
16	"Na Szlaku Przygody" Sp. z o.o. non profit	spółka non profit (sp. z o.o.)
17	Bartnicy Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością Non Profit	spółka non profit (sp. z o.o.)
18	Dent-Ozon Spółka Non-Profit Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością	spółka non profit (sp. z o.o.)
19	Smaki Podlasia – Spichlerz Suwalszczyzny Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością non profit	spółka non profit (sp. z o.o.)
20	Leśna Baza Spółka z graniczną odpowiedzialnością	spółka non profit (sp. z o.o.)
21	JAGNABLUE NON PROFIT SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	spółka non profit (sp. z o.o.)
22	OGRODNIK Non-Profit Spółka z graniczną odpowiedzialnością	spółka non profit (sp. z o.o.)
23	Pro Human Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	spółka non profit (sp. z o.o.)
24	Spółdzielnia Socjalna "Ostoja" w Sokółce	stowarzyszenie
25	Spółdzielnia Socjalna AFRA	stowarzyszenie
26	Gryf Sp. z o. o.	stowarzyszenie
27	Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno- Gospodarczych	stowarzyszenie
28	Stowarzyszenie Kulturalne KOSTROMA	stowarzyszenie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Listy przedsiębiorstw społecznych za grudzień 2022 r.

Analizując liczbę PS, które funkcjonują w województwie podlaskim należy wziąć pod uwagę ich sytuację formalną oraz stan faktyczny. Brak formalnego wymogu zgłaszania zawieszenia działalności do KRS oraz dość powszechna niechęć do formalnego likwidowania podmiotów (z uwagi na obowiązki proceduralne i koszty z tym związane), znacząco utrudnia monitorowanie ogólnego stanu zasobów instytucjonalnych sektora ekonomii społecznej w odniesieniu do przedsiębiorstw społecznych. Nie wszystkie podmioty, które zawiesiły działalność w okresie i/lub z powodu epidemii, zgłosiły ten fakt do KRS-u, dodatkowo, nie wszystkie podmioty, które zakończyły działalność jeszcze przed okresem epidemii i/lub z przyczyn z nią nie związanych, rozpoczęły/zgłosiły likwidację w momencie, w którym zakończyły działalność.

Wskaźnik 2. Liczba istniejących miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (ankieta OWES)

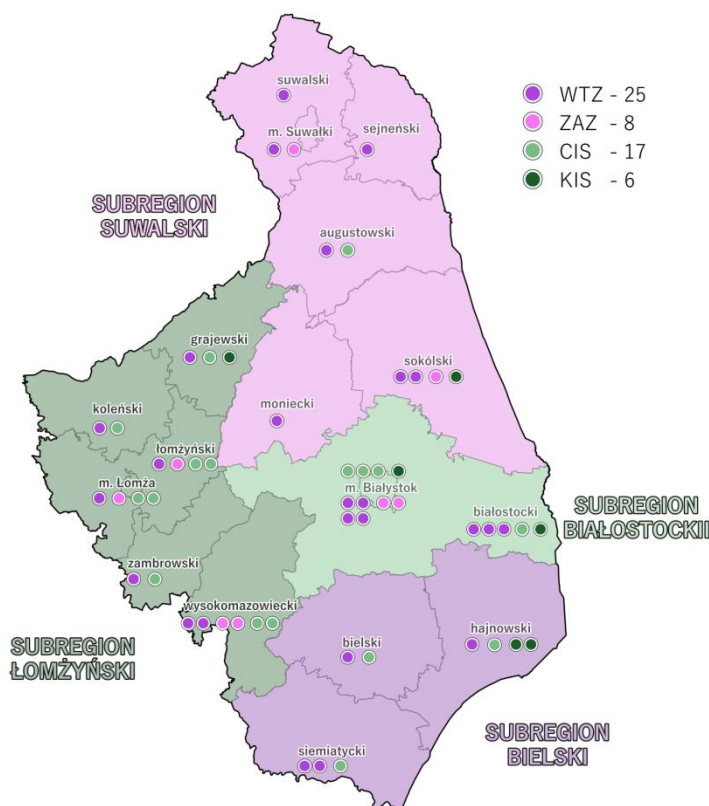
Jednym ze wskaźników, w priorytecie dotyczącym trwałych i silnych przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej w województwie podlaskim jest liczba istniejących miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na fakt, iż istotnym impulsem do tworzenia dobrej jakości nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych są środki z Europejskiego Funduszu Społecznego zapewnione w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych. Z uwagi na konieczność zapewnienia trwałości zatrudnienia należy dążyć do tworzenia w podmiotach ekonomii społecznej takich miejsc pracy, które funkcjonować będą także po zakończeniu korzystania ze wsparcia publicznego.

Z danych pozyskanych od OWES wynika, że na koniec 2022 r. w województwie podlaskim istniały 184 miejsca pracy utworzone w ramach dotacji: 23 w subregionie białostockim, 51 w subregionie suwalskim, 80 w subregionie łomżyńskim i 30 w subregionie bielskim. Analiza danych liczbowych wskazuje na fakt, iż w monitorowanym roku liczba miejsc pracy w PES była większa o 28 w stosunku do roku bazowego tj. 2021.

Wskaźnik 2. Liczba aktywnych jednostek reintegracyjnych

Jednostki reintegracji społeczno-zawodowej pełnią bardzo ważną rolę w systemie ekonomii społecznej, integracji społecznej, jak również rynku pracy. Podmioty te tworzą możliwości długoterminowego treningu kompetencji społecznych i zawodowych dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, przygotowując je do wejścia na rynek pracy. Wyróżnia się następujące jednostki reintegracyjne: centra integracji społecznej (CIS), kluby integracji społecznej (KIS), warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) oraz zakłady aktywności zawodowej (ZAZ). Na poniższej mapie przedstawiono informacje na temat liczby oraz lokalizacji aktywnych jednostek w województwie podlaskim w 2022 r.

Mapka 2. Aktywne jednostki reintegracyjne w województwie podlaskim w 2022 r.

Źródło: opracowane własne na podstawie danych ROPS

Centra Integracji Społecznej

Centrum Integracji Społecznej (CIS) to jednostka organizacyjna utworzona przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową, realizującą reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym programów edukacyjnych, obejmujących m.in. nabywanie umiejętności zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz nabywanie innych umiejętności niezbędnych do codziennego życia. CIS nie jest samodzielnym podmiotem prawnym lecz formą prawną adresowaną do instytucji oraz organizacji pozarządowych pracujących z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym³. Głównym celem Centrum Integracji Społecznej jest aktywizacja zawodowa i społeczna osób długotrwale bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym. CIS jest miejscem, które daje szansę na ponowne włączenie się do życia społecznego oraz prawidłowe pełnienie ról zawodowych i rodzinnych przez jego uczestników. Podejmowane przez Centrum działania z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej dążą do usamodzielnienia uczestników i wyprowadzenia ich poza system pomocy społecznej.

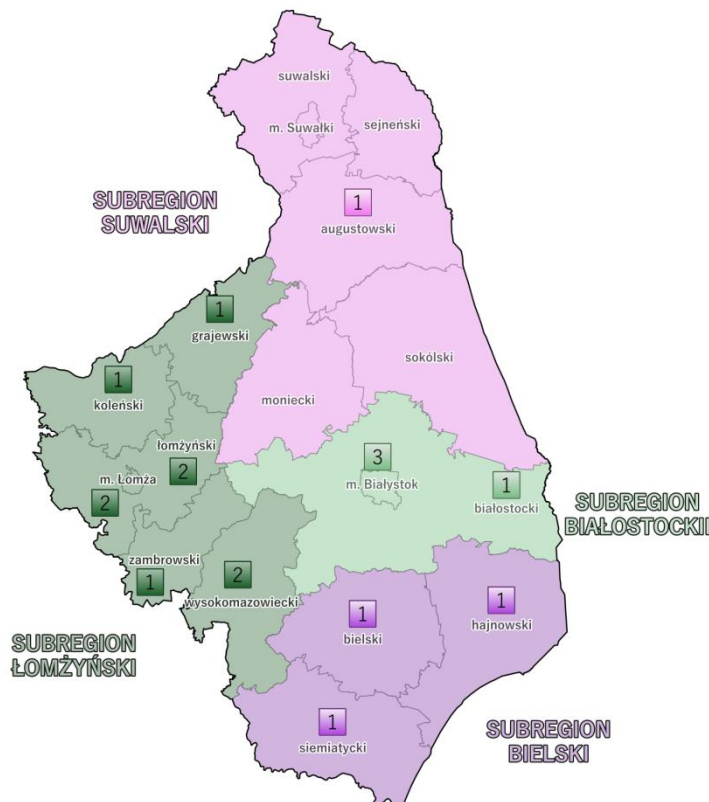
³ <http://rynekpracy.org/x/413658>

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Z danych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku wynika, że na terenie województwa podlaskiego w 2022 r. aktywnych było **17 Centrów Integracji Społecznej**, tyle samo co rok wcześniej.

Mapka 3. Centra Integracji Społecznej w województwie podlaskim w 2022 r. (N=17)

Źródło: opracowane własne na podstawie danych ROPS

Tabela 10. Dane teleadresowe Centrów Integracji Społecznej w województwie podlaskim w 2022 r. (N=17)

Lp.	Nazwa	Adres	Telefon	E-mail
1	CIS "Przystań" w Łapach	ul. Chełmońskiego 2 18-100 Łapy	691 533 804	ania1509@wp.pl
2	CIS "Żelazna" w Białymstoku, Stowarzyszenie "Ku Dobrej Nadziei"	ul. Grunwaldzka 76 15-893 Białystok	881 321 900	jolanta@kdn.bialystok.pl
3	CIS „Druga Szansa” w Piątnicy Poduchownej	ul. Stawiskowa 6 18-421 Piątnica	513 088 286	cis-lomza@o2.pl
4	CIS HOLOS w Białymstoku	ul. Baranowicka 79/1 15-554 Białystok	509 165 356	holos.biuro@gmail.com
5	CIS przy Stowarzyszeniu Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych w Augustowie	1. ul. Mostowa 12D 16-300 Augustów 2. Kurianka 43 16-315 Lipsk	87 643 01 00	sisg@sisg.org.pl
6	CIS w Białymstoku	ul. Kolejowa 26 A	85 742 40 90	cis@fundacjdialog.pl

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	przy Fundacji Dialog	15-701 Białystok		
7	CIS w Boćkach	ul. Plac Armii Krajowej 5 17-111 Boćki	857 319 610	m.korniluk@gminabocki.pl
8	CIS w Grajewie	ul. Os. Południowe 36/1 19-200 Grajewo	794 670 100, 86 261 12 50	cis@um.grajewo.pl
9	CIS w Hajnówce	ul. 3 Maja 42 17-200 Hajnówka	729 888 753	cishajnowka@fir.org.pl
10	CIS w Kolnie	ul. Marii Konopnickiej 4 18-500 Kolno	729 888 796	ciskolno@fir.org.pl
11	CIS w Łomży	1. ul. Dworna 13 18-400 Łomża 2. ul. Farna 1 18-400 Łomża 3. ul. Zielona 21 18-400 Łomża	602 720 633	cislomza@fir.org.pl
12	CIS w Siemiatyczach	ul. Kościuszki 88 17-300 Siemiatycze	729 888 751	cissiemiatycze@fir.org.pl
13	CIS w Sokołach	ul. Kolejowa 3 18-218 Sokoły	531 306 823	cis@sokoly.pl
14	CIS w Szczepankowie	Szczepankowo 60 18-411 Śniadowo	729 888 794	cisszczepankowo@fir.org.pl
15	CIS w Wysokiem Mazowieckiem	ul. 1 Maja 8 18-200 Wysokie Mazowieckie	729 888 793	ciswysokiemazowieckie@fir.org.pl
16	CIS w Zambrowie	ul. Obwodowa 2 18-300 Zambrów	729 888 791	cizambrow@fir.org.pl
17	CIS w Łomży przy Fundacji L	ul. Kard. St. Wyszyńskiego 30 18-400 Łomża	507 645 900	fundacja.lektor@gmail.com

Źródło: opracowanie własne

Kluby Integracji Społecznej

Jednym z podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej są Kluby Integracji Społecznej (KIS). Są to jednostki, których celem jest udzielenie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. KIS działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. To jednostka pomagająca samoorganizować się ludziom w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy. KIS zostaje powołany przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową.

Z danych pozyskanych z rejestru Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego wynika, że w 2022 r. na terenie województwa podlaskiego zarejestrowanych było **6 Klubów Integracji Społecznej**, o dwa mniej niż w roku wcześniejszym.

- 1) Klub Integracji Społecznej „Aktywni razem” w Radziłowie (*Stowarzyszenie Rozwoju Obszarów Wiejskich Podlasie*)
- 2) Klub Integracji Społecznej „Sukces w działaniu” w Łapach (*Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach*),
- 3) Klub Integracji Społecznej w Dubiczach Osocznych (*Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce*),

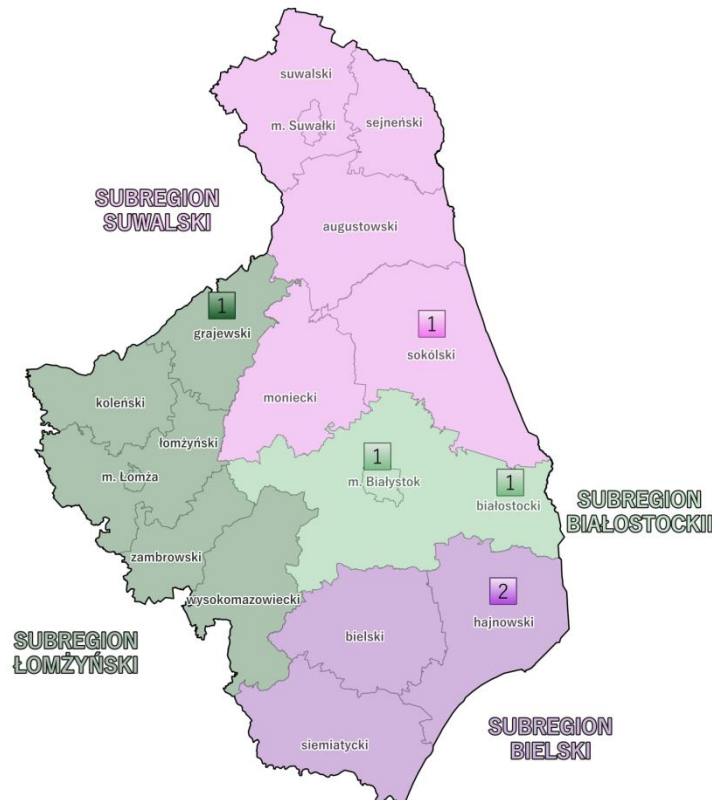

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- 4) Klub Integracji Społecznej w Sokółce (*Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce*),
- 5) Klub Integracji Społecznej „Nowa Droga” (*Fundacja Science Point*),
- 6) Klub Integracji Społecznej „Kurnik” (*Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce*).

Mapka 4. Kluby Integracji Społecznej w województwie podlaskim działające w 2022 r. (N=6)

Źródło: opracowanie własne

Szczegółowe informacje w zakresie danych teleadresowych aktywnie działających KIS przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Kluby Integracji Społecznej w województwie podlaskim w 2022 r.

Lp.	Nazwa	Adres	Telefon	E-mail
1	Klub Integracji Społecznej „Aktywni Razem” w Radziłowie	ul. Karwowska 48 19-213 Radziłów	796832367, 797053845	jankowska12@op.pl
2	Klub Integracji Społecznej „Sukces w działaniu” w Łapach	ul. Leśnikowska 54 18-100 Łapy	858335025 w.201, 7152550 w. 201	mgopslapy@pro.onet.pl
3	Klub Integracji Społecznej w Dubiczach Osocznych	Dubicze Osoczne 45 17-200 Dubicze Osoczne	856823193	gops@gmina-hajnowka.pl
4	Klub Integracji Społecznej w Sokółce	ul. Dąbrowskiego 12 16-100 Sokółka	857112064	opssok@op.pl
5	Klub Integracji Społecznej „Nowa Droga”	ul. Elektryczna 1/3 lok. 216 15-080 Białystok	607645779	kis@sciencepoint.pl

	w Białymstoku			
6	Klub Integracji Społecznej „Kurnik” w Hajnówce	ul. 11 Listopada 22 17-200 Hajnówka	856822011	mops-hajnowka@home.pl

Źródło: opracowanie własne

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztaty Terapii Zajęciowej to placówki powołane do rehabilitacji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Finansowane są ze środków PFRON, środków samorządowych i innych źródeł. Wśród zadań WTZ istotne miejsce zajmuje wsparcie osób z niepełnosprawnościami w uzyskiwaniu kompetencji do samodzielnego funkcjonowania w przestrzeni społeczno-zawodowej. Działania WTZ-ów opierają się na metodzie terapii zajęciowej oraz indywidualnej pracy z klientem. W WTZ osoby z niepełnosprawnościami mają być wspierane w procesie wychodzenia na rynek pracy. Warsztat nie jest placówką samodzielną, ale stanowi część większej struktury organizacyjnej wyposażonej w osobowość prawną lub posiadającej zdolność do czynności prawnych. Warsztaty mogą być organizowane przez fundacje, stowarzyszenia lub przez inne podmioty. Celem WTZ jest: aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami oraz stwarzanie osobom z niepełnosprawnościami niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacji powyższych celów służy stosowanie technik terapii zajęciowej zmierzających do usamodzielnienia uczestników, poprzez wyposażenie ich w umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także rozwijania psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy. Uczestnikami warsztatów mogą być osoby posiadające prawnie potwierdzony status niepełnosprawności, niezdolne do podjęcia pracy. Terapię prowadzoną w warsztacie realizuje się na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika, który zawiera informacje dotyczące osoby z niepełnosprawnością, planowanych działań wobec uczestnika i spodziewanych efektów tych działań.

Monitoring WPRES wykazuje, iż liczba WTZ na terenie województwa podlaskiego nie zmienia się na przestrzeni lat. Analiza danych liczbowych wskazuje na fakt, iż sytuacja WTZ na terenie województwa podlaskiego jest stabilna (dofinansowanie z PFRON). Liczba warsztatów terapii zajęciowej utrzymuje się od kilku lat na tym samym poziomie – 25. Warsztat nie jest placówką samodzielną, ale stanowi część większej struktury organizacyjnej wyposażonej w osobowość prawną lub posiadającej zdolność do czynności prawnych – warsztaty funkcjonujące w województwie podlaskim są organizowane najczęściej przez fundacje, stowarzyszenia lub kościelne jednostki organizacyjne i katolickie organizacje charytatywne a w pojedynczych przypadkach: przez spółdzielnię i spółkę z o.o. Ich działalność finansowana jest ze środków PFRON, środków samorządowych i innych źródeł, przy czym są to stosunkowo stałe źródła finansowania

Dane adresowe dotyczące WTZ w województwie podlaskim przedstawiono w poniższym zestawieniu tabelarycznym.

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 12. Warsztaty terapii zajęciowej w województwie podlaskim w 2022 r. (N=25)

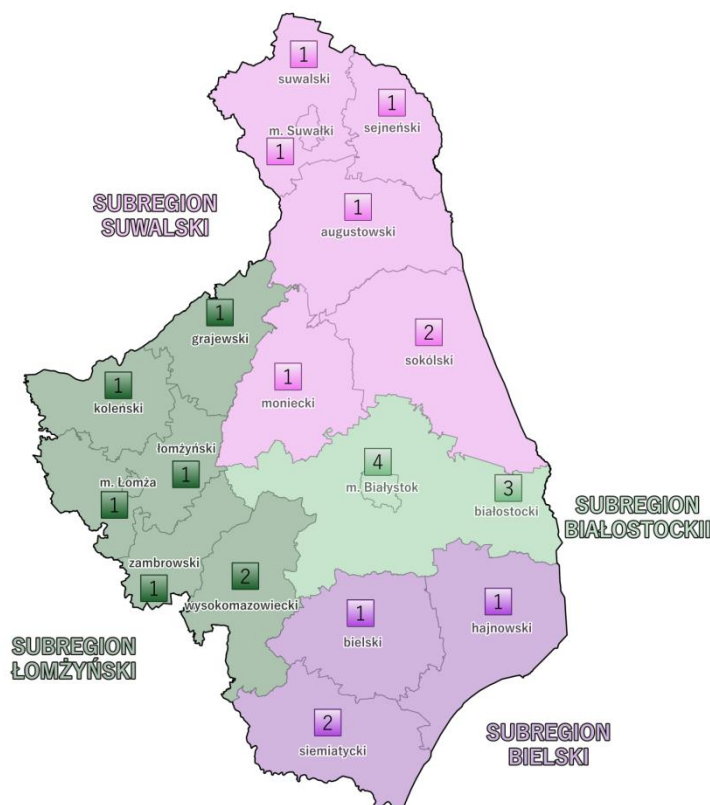
Lp.	Nazwa	Adres	Telefon	E-mail
1	Caritas Archidiecezji Białostockiej, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Białymstoku	Knyszyńska 12a 15-702 Białystok	(85) 673 13 01 697 020 098	wtz.bialystok@caritas.pl
2	Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Siemiatyczach	Bartosza Głowackiego 2, 17-300 Siemiatycze	(85) 656 11 78 790 771 121	wtzsiemiatycze@wp.pl
3	Fundacja AC, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Białymstoku	Storczykowa 7 15-644 Białystok	85 811 01 59	wtzac@interia.pl
4	Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach, Warsztaty Terapii Zajęciowej im. Ks. Prałata Kazimierza Hamerszmity w Filipowie	Stefana Batoiego 25 16-424 Filipów	533 362 669	wtz@frp.pl
5	Fundacja Vita Familiae, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kolnie	Wojska Polskiego 48, 18- 500 Kolno	(86) 278 14 89	wtzkolno@o2.pl
6	Parafia pw. Św. Trójcy, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Hajnówce	3-go Maja 63 17-200 Hajnówka	(85) 682 38 03	wtz-hajnowka@o2.pl
7	Regionalne Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Sejnach, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sejnach	1 Maja 2 16-500 Sejny	(87) 517 34 16	rsonsejny@wp.pl
8	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Radość Życia", Warsztaty Terapii Zajęciowej w Dąbrowie Białostockiej	Gen. Sulika 1 16-200 Dąbrowa Białostocka	(85) 712 02 85	stow.wtz.d@wp.pl
9	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Razem", Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sokółce	Piłsudskiego 5 16-100 Sokółka	(85) 711 85 08	wtzsokolka@gmail.com
10	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kozarzach	Kozarze 63 18-230 Kozarze	(86) 277 90 04	wtzkozarze@wp.pl
11	Stowarzyszenie Pomocy "SZANSA", Warsztaty Terapii Zajęciowej w Starych Raciborach	Stare Racibory 4 18-218 Sokoły	(86) 476 12 28, 665-330-071	wtz2@spszansa.pl
12	Stowarzyszenie Rodzice Dzieciom Troski Specjalnej, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Marianowie	Nowy Cydzyn 79	696 089 963	wtzmarianowo@o2.pl
13	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Suwałkach	Utrata 9 16-400 Suwałki	(87) 566 36 08	wtzsuwalki@neostrada.pl
14	Warsztaty Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia „My dla Innych”	Transportowa 4 15-399 Białystok	(85) 742 91 38	wtz@mydlainnych.pl
15	Warsztaty Terapii Zajęciowej Spółdzielnia SNB w Białymstoku	Kraszewskiego 26/2 15-025 Białystok	(85) 74 56 735	wtz@snb.pl
16	Warsztaty Terapii Zajęciowej	Portowa 12	(87) 643 55 09	wtz@onet.eu

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	w Augustowie, przy Stowarzyszeniu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych	16-300 Augustów		
17	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Bielsku Podlaskim, przy Caritas Diecezji Drohiczyńskiej	Żwirki i Wigury 4, 17-100 Bielsk Podlaski	533 177 133 793 759 355	biuro@wtzbielskpodlaski.pl
18	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Czarnej Białostockiej, przy Stowarzyszeniu Osób Niepełnosprawnych „RAZEM”	Czajkowskiego 9 16-020 Czarna Białostocka	(85) 710 36 65	razem.wtz@wp.pl
19	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Grajewie, przy Stowarzyszeniu Wspierania Inicjatyw Społecznych Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych	Os. Południe 61 19-200 Grajewo	(86) 273 88 17	marta_gutowska@poczta.fm
20	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Nowej Woli, przy Fundacji Nowa Wola	Nowa Wola 89 16-050 Michałowo	692 418 400	wtz.nowawola@o2.pl
21	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Ogrodnickach, przy Podlaskim Stowarzyszeniu Sportowym Osób Niepełnosprawnych „START”	Ogrodniczki, Białostocka 62 16-030 Supraśl	(85) 710 81 00	wtzwogrodnickach@gmail.com
22	Warsztaty Terapii Zajęciowej Zakładów Spożywczych "BONA" Sp. z o.o. w Łomży	Bernatowicza 3 18-400 Łomża	(86) 216 02 64	wtz.lomza@wp.pl
23	Zgromadzenie Sióstr Służek NMPN, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Szumowie	Cmentarna 11 18-305 Szumowo	(86) 476 90 90	wtz@wtzsumowo.pvi.pl
24	Caritas Diecezji Białostockiej	Al. Niepodległości 3 19-100 Mońki	(85) 716 40 79	wwtzmonki@wp.pl
25	Stowarzyszenie Pomocy "Szansa"	Dołubowo 35 17-306 Dziadkowice	664 242 299 (85) 655 02 82	wtz3@spszansa.pl

Źródło: opracowanie własne

Mapka 5. Warsztaty terapii zajęciowej w województwie podlaskim w 2022 r. (N=25)

Źródło: opracowanie własne

Zakłady Aktywności Zawodowej

Jedną z jednostek reintegracyjnych są **Zakłady Aktywności Zawodowej**. Są to podmioty, których głównym celem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami. ZAZ nie jest samodzielną formą prawną, nie ma osobowości prawnej i funkcjonuje jako jednostka wyodrębniona w instytucji lub organizacji, która ZAZ utworzyła. Zakłady Aktywności Zawodowej mogą prowadzić różne rodzaje działalności gospodarczej, z wyjątkiem działalności polegającej na wytwarzaniu wyrobów przemysłu paliwowego, tytoniowego, spirytusowego, winiarskiego, piwowarskiego, a także pozostałych wyrobów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 1,5% oraz wyrobów z metali szlachetnych albo z udziałem tych metali lub handlu tymi wyrobami. „Dochody z tej działalności muszą być przeznaczone w całości na zakładowy fundusz aktywności, z którego finansowane mogą być m.in. **wydatki na:**

- 1) usprawnienie i dodatkowe oprzyrządowanie stanowisk pracy,
- 2) wspomagające samodzielne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami w zakładzie pracy,
- 3) poprawa warunków pracy osób z niepełnosprawnościami,
- 4) zakup sprzętu i wyposażenia pomagającego osobie z niepełnosprawnościami,
- 5) doksztalcanie, przekwalifikowanie i szkolenie osób z niepełnosprawnościami,
- 6) rekreacja i uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami w życiu kulturalnym,
- 7) pomoc w zaspokajaniu innych potrzeb socjalnych i związanych z rehabilitacją społeczną zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami.

**„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego**

Zakłady Aktywności Zawodowej działają w oparciu o ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Tworzą one miejsca pracy dla osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub umiarkowanym, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną, jednocześnie przyczyniając się do społecznej reintegracji ich pracowników. ZAZ mogą być tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty), fundacje, stowarzyszenia lub inne organizacje społeczne, których statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami.

Monitoring *Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie podlaskim do roku 2027 za rok 2022* dowodzi, że na terenie województwa podlaskiego funkcjonuje 8 Zakładów Aktywności Zawodowej, dwa z nich powstały w 2022 r. ZAZ-y funkcjonujące w województwie podlaskim tworzone są przede wszystkim przez fundacje i stowarzyszenia, których statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami, w dwóch przypadkach zakład stanowi jednostkę organizacyjną powiatu. Podobnie, jak w przypadku WTZ-ów, posiadają one stabilne źródła finansowania.

W poniższej tabeli wskazano dane teleadresowe ZAZ-ów z terenu województwa podlaskiego.

Tabela 13. Zakłady Aktywności Zawodowej w województwie podlaskim w 2022 r.

Lp.	Nazwa	Adres	Telefon	E-mail
1	Zakład Aktywności Zawodowej ARGENTA w Łomży	Al. Legionów 145A 18-400 Łomża	887 093 000	poczta@aktywniwpracy.pl
2	Zakład Aktywności Zawodowej SOWA w Lipniaku	Lipniak 3 16-402 Suwałki	512 194 590 509 709 386	biuro@zazsowa.pl
3	Zakład Aktywności Zawodowej „MY DLA INNYCH” w Białymstoku	ul. Antoniuk Fabryczny 34, 15-741 Białystok	510 930 517 533 289 712	wtz@mydlainnych.pl
4	Zakład Aktywności Zawodowej Krzyżewo - Centrum Turystyczno-Rehabilitacyjne	Zastocze 29 19-111 Krypno	86 47 64 218 513 816 376	krzyzewo@fpdn.org.pl
5	Zakład Aktywności Zawodowej „WYTWÓRNIA” Towarzystwa Wspierania Inicjatyw Społecznych Alpi w Białymstoku	ul. Octowa 2A 15-399 Białystok	502 3432 28	ania@alpi.org.pl
6	Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Suchowoli	ul. Augustowska 2 16-150 Suchowola	605 087 819	paz.suchowola@gmail.com
7	Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Krzyżewie	Krzyżewo 30 18-218 Sokoły	86 30 67 208	repcja@pazkrzyzewo.pl
8	Zakład Aktywności Zawodowej DIALOG w Boguszycach	Boguszyce 50 18-400 Boguszyce	884 775 778	biuro.zaz@fundacjdialog.pl

Źródło: opracowanie własne

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Analiza danych liczbowych pozyskanych z WUP wskazuje na fakt, iż w 2022 r. Zakłady Aktywności Zawodowej z terenu województwa podlaskiego zatrudniały ogółem 391 osób, w tym 294 z niepełnosprawnościami. W porównaniu do roku poprzedniego zatrudnienie wzrosło o 102 osoby w ogóle i o 78 z niepełnosprawnościami.

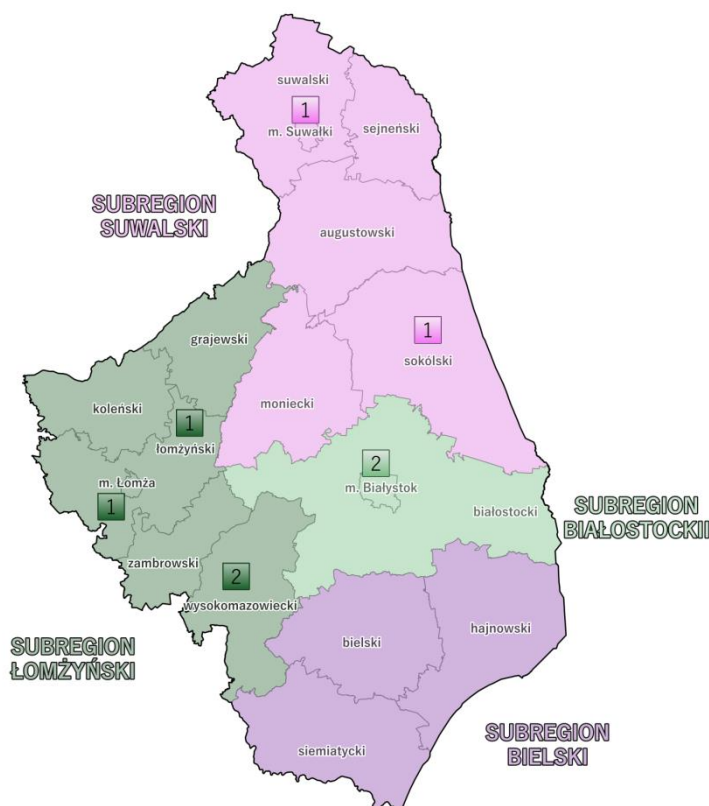
W poniższej tabeli zaprezentowano dane dotyczące zatrudnienia w poszczególnym ZAZ -ach na przestrzeni lat 2018-2022.

Tabela 14. Zatrudnienie w Zakładach Aktywności Zawodowej w województwie podlaskim w latach 2018-2022

Lp.	Zakład Aktywności Zawodowej	2017 r.		2018 r.		2019 r.		2020 r.		2021 r.		2022 r.	
		Ogółem	w tym ON	Ogółem	w tym ON	Ogółem	w tym ON	Ogółem	w tym ON	Ogółem	w tym ON	Ogółem	w tym ON
1	Zakład Aktywności Zawodowej ARGENTA w Łomży	46	38	48	38	56	42	60	46	66	54	80	67
2	Zakład Aktywności Zawodowej SOWA w Lipniaku	49	36	51	38	55	40	55	40	55	40	55	40
3	Zakład Aktywności Zawodowej MY DLA INNYCH w Białymstoku	25	19	30	21	35	26	39	28	43	31	45	33
4	Zakład Aktywności Zawodowej Krzyżewo Centrum Turystyczno-Rehabilitacyjne w Krzyżewie	43	31	50	36	54	39	57	40	60	44	60	44
5	Zakład Aktywności Zawodowej „Wytwórnia” Towarzystwa Wspierania Inicjatyw Społecznych Alpi	-	-	30	21	30	22	45	33	45	33	44	33
6	Powiatowy Zakład Zawodowej w Suchowoli	-	-	-	-	-	-	-	-	20	14	30	21
7	Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Krzyżewie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	56	40
8	Zakład Aktywności Zawodowej Dialog w Boguszycach	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	16
Suma		163	124	209	154	230	169	256	187	289	216	391	294

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji WUP

Mapka 6. Zakłady Aktywności Zawodowej w województwie podlaskim w 2022 r. (N=8)

Źródło: opracowanie własne

Działania podjęte w roku 2022 przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w ramach upowszechniania wiedzy o dostępnych źródłach finansowania PS i PES.

Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w 2022 r. zaktualizował Harmonogram naborów wniosków o dofinansowanie projektów w trybie konkursowym na rok 2022 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, gdzie dostępne są informacje o planowanych konkursach na dany rok, tj. termin ogłoszenia konkursu, typy projektów mogących uzyskać dofinansowanie, orientacyjna kwota dofinansowania, instytucja ogłaszająca konkurs itp. Upowszechnienie wiedzy w tym zakresie pozwala potencjalnym wnioskodawcom zapoznać się z zakresem planowanego wsparcia w danym roku i przygotowanie się do aplikacji w ramach konkretnego działania. Zmieniony harmonogram na rok 2022 został upowszechniony m.in. na portalu Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, tj. rpo.wrotapodlasia.pl. W harmonogramie został wyszczególniony między innymi planowany nabór w ramach Poddziałania 8.4.2 Infrastruktura usług socjalnych i zdrowotnych w obszarze BOF, do którego mogły aplikować m.in. instytucje pomocy i integracji społecznej, jednostki organizacyjne systemów wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe. Ww. nabór został ogłoszony w 2022 r. Informacja o nim była dostępna na stronie www.rpo.wrotapodlasia.pl.

PRIORYTET III. SPÓJNY I EFEKTYWNY SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ I SOLIDARNEJ

Cele szczegółowe wypracowane dla priorytetu *Spójny i efektywny system wsparcia ekonomii społecznej i solidarnej* dotyczą następujących zagadnień:

- *Rozwój stabilnych OWES i dynamicznie reagujących na zmiany społeczne i gospodarcze w regionie.*
- *Kluczowe sfery rozwoju oraz zadaniach z zakresu rozwoju lokalnego uwzględniane w systemie wsparcia ekonomii społecznej/rewitalizacja/.*
- *Komplementarne wykorzystanie różnych źródeł finansowania ekonomii społecznej i solidarnej oraz innych działań z zakresu rozwoju społeczno-gospodarczego /LGD/.*
- *Tworzenie i wspieranie istniejących sieci współpracy - /PES, PS i otoczenie ES/.*
- *Ekonomia społeczna i solidarna obecna w politykach rozwojowych samorządów lokalnych woj. podlaskiego.*

W przedmiotowym priorytecie założono do osiągnięcia 7 wskaźników wymienionych w poniższej tabeli.

Tabela 15. Wskaźniki i poziom ich realizacji w priorytecie III

Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wartość bazowa (wartość wskaźnika osiągnięta w 2021 r.)	Wartość wskaźnika osiągnięta w 2022 r.	Wartość wskaźnika do osiągnięcia na koniec 2027 r.
Liczba przyznanych akredytacji	MRPiPS	1	1	5
Liczba badań, monitoringów z obszaru ES	ROPS, OWES, UMWP	5	1	10
Liczba regionalnych sieci współpracy sektora ES (sieci, klastry)	ROPS, OWES	9	9	10
Łączna liczba organizacji korzystających z usług OWES, z tego:		248	206	
1. Liczba organizacji pozarządowych	OWES	180	137	600
2. Liczba PS		56	62	
3. Liczba jednostek reintegracyjnych		6	7	
Liczba JST, które w gminnych i powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych uwzględniają zapisy dot. ES	ROPS	70	74	92 ⁴

⁴ Na terenie woj. podlaskiego istnieją 132 jednostki samorządu terytorialnego, docelowo 70% powinno uwzględniać zapisy dot. ES, czyli 92.

**„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego**

Liczba LGD z współpracujących OWES	LGD	1	1	8 ⁵
Liczba spotkań RKRES	ROPS	2	2	15

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik 1. Liczba przyznanych akredytacji

Monitoring wykazuje, że w 2022 r. zgodnie z § 8 ust. 10 Zarządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 kwietnia 2016 r. w sprawie nadania akredytacji AKSES (Dz. Urz. MRPiPS z 2016 r. poz. 21, z 2018 r. poz. 2), na terenie województwa podlaskiego przyznano jedną akredytację Ośrodkowi Wsparcia Ekonomii Społecznej. Pozostałe 3 OWES-y miały wciąż obowiązujące akredytacje, przyznane rok wcześniej.

Tabela 16. OWES-y w województwie podlaskim w 2022 r.

Nazwa OWES	Lider	Partner	Adres	Adres e-mail	Okres obowiązywania akredytacji
Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Subregionie Łomżyńskim "Rozwój Ekonomii Społecznej"	Stowarzyszenie Europartner Akademicki Klub Integracji Europejskiej	1. Powiat Kolneński 2. Powiat Zambrowski	ul. Warszawska 44/1. III p; 15-077 Białystok	biuro.europartner@gmail.com	2021-07-08 – 2023-09-30
Białostocki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej	Fundacja Biznes i Prawo	1. Podlaska Federacja Organizacji Pozarządowych 2. Podlaski Uniwersytet Trzeciego Wieku	ul. Puchalskiego 15; 15-197 Białystok	mpips.finanse@gmail.com	2022-04-29 – 2023-09-29
Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Suwałkach	Agencja Rozwoju Regionalnego ARES S.A w Suwałkach	1. Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości	ul. Noniewiczza 42A, 16-400 Suwałki	dyrektorotwii@frp.pl	2020-04-30 – 2023-10-27
OWES w subregionie bielskim	Klaster Podmiotów Ekonomii Społecznej i Przedsiębiorstw Społecznych	1. Stowarzyszenie Europartner Akademicki Klub Integracji Europejskiej 2. Stowarzyszenie na rzecz Rodziny i Osób Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym - Holos	ul. Warszawska 44/1 III p; 15-077 Białystok	biuro.europartner@gmail.com	2020-07-21 – 2023-07-21

Źródło: opracowanie własne na podstawie

www.ekonomiaspoleczna.gov.pl/II,Wykaz,akredytowanych,OWES,3920.html

⁵ Na terenie woj. podlaskiego istnieje 13 Lokalnych Grup Działania, docelowo 60% powinno współpracować z OWES, czyli 8.

Wskaźnik 2. Liczba badań, monitoringów z obszaru ES

Kolejny wskaźnik w zakresie priorytetu III. Spójny i efektywny system wsparcia ekonomii społecznej i solidarnej dotyczy liczby badań, monitoringów z obszaru ekonomii społecznej. Efektywna i skuteczna realizacja zadań z obszaru ekonomii społecznej wymaga dostępu do aktualnych informacji, które pozwalają skutecznie wypełniać zadania. Podstawą prowadzenia skutecznej polityki jest znajomość zjawisk oraz dynamik i kierunków zmian zachodzących w otoczeniu. Zasadne jest więc prowadzenie rzetelnych analiz w przedmiotowym obszarze, które pozwalają dopasować odpowiednio działania do potrzeb.

Monitoring WPRES za rok 2022 wykazał, że OWES-y działające na terenie województwa nie prowadziły w badanym okresie badań z obszaru ekonomii społecznej. Prowadzone były zestawienia, na własny użytek, co wynikało z obowiązków projektowych.

Badaniem przeprowadzonym przez Biuro Projektu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku był Monitoring Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie podlaskim na lata 2013 – 2020 za rok 2021. Raport ten dotyczy rozwoju ekonomii społecznej w województwie podlaskim w roku 2021. Opisano w nim działania realizowane na terenie województwa podlaskiego przez kluczowe instytucje realizujące zadania w obszarze ekonomii społecznej tj. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku, Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku oraz samorządy gminne i powiatowe. Przedstawiono również analizę stanu ekonomii społecznej w regionie. Informacje te dotyczą zasobów instytucjonalnych województwa w obszarze ekonomii społecznej, aktywności tych przedsiębiorstw oraz ich działalności społecznej.

Wskaźnik 3. Liczba regionalnych sieci współpracy sektora ES (sieci, klastry)

Tabela 17. Sieci współpracy sektora ES w województwie podlaskim w 2022 r.

Regionalne sieci współpracy sektora ES	BIAŁYSTOK	SUWAŁKI	ŁOMŻA	BIELSK	ROPS	Suma
istniejące na koniec 2022 r.	3	0	1	1	4	9
powstałe w 2022 r.	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne

OWES Białystok

Na terenie subregionu białostockiego na koniec 2022 r. działały 3 sieci współpracy sektora ES (sieci, klastry). Wspierane przez OWES przedsiębiorstwa społeczne skupione są w Ponadregionalnej Sieci Branżowej Podmiotów Ekonomii Społecznej (powstała w 2021 r.) tworzonej w ramach realizowanego przez partnera konsorcjum tworzącego OWES projektu „Współdziałanie w ramach szerszych, branżowych sieci i powiązań kooperacyjnych i klastrowych podmiotów ekonomii społecznej”. Ponadto, PS wspierane są w procesie dołączania ich do klastrów branżowych zrzeszających firmy i organizacje o konkretnym profilu działalności. Dotychczas przedsiębiorstwa społeczne wspierane przez OWES dołączono do klastra budowlanego i klastra turystycznego. W 2022 r. nie powstała żadna nowa sieć współpracy.

OWES Bielsk

Na terenie subregionu bielskiego w 2022 r. działała jedna Ponadregionalna Sieć Branżowa Podmiotów Ekonomii Społecznej, która powstała 2021 r. w ramach projektu „Współdziałanie w ramach szerszych, branżowych sieci i powiązań kooperacyjnych i klastrowych podmiotów ekonomii społecznej”. W 2022 r. nie powstała żadna nowa sieć współpracy.

OWES Łomża

Na terenie subregionu łomżyńskiego w 2022 r. działał łomżyński Klaster Ekonomii Społecznej. Jest to stowarzyszenie, które działa na rzecz ekonomii społecznej w łomży i okolicach. Jego celem jest współpraca oraz rozwój ekonomii społecznej w województwie podlaskim. Do klastra zapraszane są osoby fizyczne, organizacje pozarządowe, spółdzielnie socjalne, uczelnie wyższe, instytucje otoczenia biznesu, spółki z.o.o. non profit, przy współpracy jednostek badawczych i przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego działających na obszarze subregionu łomżyńskiego. Klaster został powołany 22 listopada 2013 roku w łomży. W monitorowanym 2022 roku na terenie subregionu łomżyńskiego nie powstała żadna nowa sieć.

OWES Suwałki

Na terenie subregionu suwalskiego w 2022 nie działały regionalne sieci współpracy sektora ES (sieci, klastry).

ROPS w Białymstoku

W 2022 r. na terenie województwa podlaskiego działały 4 sieci powstałe z inicjatywy Biura Projektu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku.

1. Podlaska Sieć Współpracy Warsztatów Terapii Zajęciowej i Zakładów Aktywności Zawodowej,
2. Podlaska Sieć Współpracy Podmiotów Ekonomii Społecznej Pracujących z Osobami Bezdomnymi,
3. Podlaska sieć współpracy CIS i KIS,
4. Podlaska Sieć Współpracy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej i Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej woj. podlaskiego.

W 2022 r. nie powstała żadna nowa sieć.

Reasumując na terenie województwa podlaskiego w 2022 r. działały następujące sieci/klastry współpracy:

1. Łomżyński Klaster Ekonomii Społecznej,
2. Klaster Podmiotów Ekonomii Społecznej i Przedsiębiorstw Społecznych,
3. Podlaska Sieć Współpracy Warsztatów Terapii Zajęciowej i Zakładów Aktywności Zawodowej,
4. Podlaska Sieć Współpracy Podmiotów Ekonomii Społecznej Pracujących z Osobami Bezdomnymi,
5. Podlaska sieć współpracy CIS i KIS,
6. Podlaska Sieć Współpracy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej i Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej woj. Podlaskiego,
7. Podlaska Federacja Organizacji Pozarządowych,
8. Federacja Organizacji Pozarządowych Miasta Białystok,
9. Ponadregionalna Sieć Branżowa Podmiotów Ekonomii Społecznej.

Wskaźnik 4. Liczba organizacji korzystających z usług OWES

Kolejny wskaźnik poddany monitoringowi dotyczy liczby organizacji korzystających z usług OWES. Dane liczbowe pozyskane od ośrodków wsparcia ekonomii społecznej informują, że w 2022 r. – 206 organizacji skorzystało ze wsparcia OWES-ów z terenu województwa podlaskiego. W poniższym zestawieniu tabelarycznym zaprezentowano dane dotyczące liczby organizacji objętych wsparciem z podziałem na ich rodzaj.

Tabela 18. Liczba organizacji korzystających z usług OWES w 2022 r.

	BIAŁYSTOK	SUWAŁKI	ŁOMŻA	BIELSK	Suma
Liczba organizacji pozarządowych	40	10	64	23	137
Liczba przedsiębiorstw społecznych (PS)	15	18	21	8	62
Liczba jednostek reintegracyjnych	1	3	3	0	7

Źródło: opracowanie własne

W monitorowanym roku najczęściej ze wsparcia OWES korzystały organizacje pozarządowe. W mniejszym zakresie były to przedsiębiorstwa społeczne oraz jednostki reintegracyjne, czyli WTZ, ZAZ, KIS, CIS. Monitorowany wskaźnik osiągnął w 2022 r. wartość 206.

Wskaźnik 5. Liczba JST, które w gminnych i powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych uwzględniają zapisy dot. ES

Zwiększanie roli podmiotów ekonomii społecznej w kreowaniu rozwoju społecznego na poziomie lokalnym wymaga stwarzania warunków pozwalających przedstawicielom władz samorządowych dostrzegać i wykorzystywać potencjał tkwiący w PES. Wzmacnianie roli PES jest szczególnie istotne w kontekście planowania i realizacji usług społecznych, dlatego też ważne jest włączanie problematyki ekonomii społecznej do lokalnych strategii i programów. Jednym ze wskaźników założonych do realizacji jest liczba JST, które w gminnych i powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych uwzględniają zapisy dot. ES. Jednym z zadań Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku realizowanym w ramach projektu „Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie” jest prowadzenie doradztwa, które ma na celu wprowadzanie w lokalnych dokumentach strategicznych i programowych zapisów dotyczących obszaru ekonomii społecznej. Monitoring przedmiotowego wskaźnika wykazał, że do końca 2022 r. 74 gminy/powiaty z terenu województwa podlaskiego w gminnych i powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych uwzględniły zapisy dotyczące ekonomii społecznej.

Wskaźnik 6. Liczba LGD z współpracujących OWES

Partnerskie relacje pomiędzy ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej a lokalnymi grupami działania mogą przyczynić się do efektywnego rozwoju sektora ekonomii społecznej, w szczególności poza dużymi ośrodkami miejskimi oraz na obszarach wiejskich. Komplementarność realizowanych działań daje szansę efektywnego wsparcia społeczności lokalnych. Z przeprowadzonego monitoringu wynika, że na terenie województwa podlaskiego działa 12⁶ lokalnych grup działania. W wieloletnim programie rozwoju ekonomii społecznej założono do realizacji wskaźnik dotyczący liczby lokalnych grup działania współpracujących z ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej z terenu województwa podlaskiego. Badanie własne (wywiad telefonicznych) przeprowadzone na użytek monitoringu przedmiotowego wskaźnika wskazuje na fakt, iż współpraca LGD z OWES-ami jest na bardzo niskim poziomie. Tylko 1 LGD z terenu województwa podlaskiego współpracuje z OWES-em. Pozostałe wiedzą o istnieniu OWES, nie mniej jednak nie współpracują z nimi.

Wskaźnik 7. Liczba spotkań RKRES

Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej to gremium składające się z przedstawicieli: samorządu województwa, samorządów lokalnych, podmiotów działających w sektorze ekonomii społecznej, środowisk naukowych oraz biznesu. Komitet pełni funkcję konsultacyjno-doradczą Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku w działaniach na rzecz rozwoju ekonomii społecznej. Do jego zadań należy m.in. wyznaczanie wizji i kierunków rozwoju ekonomii społecznej w województwie, wypracowywanie założeń i celów regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej, opiniowanie dokumentów itp.

Spójny i efektywny system wsparcia ekonomii społecznej i solidarnej nie jest możliwy bez współpracy przedstawicieli różnych szczebli. Dlatego też ważne jest stwarzanie możliwości wymiany doświadczeń poprzez spotkania Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej. Z monitoringu wynika, że w 2022 r. wskaźnik dotyczący liczby spotkań RKRES zrealizowano na poziomie 2.

Z przeprowadzonego monitoringu wynika, że w 2022 r. w ramach Priorytetu III. Spójny i efektywny system wsparcia ekonomii społecznej i solidarnej kadra OWES brała udział w działaniach edukacyjnych podnoszących kompetencje i kwalifikacje adekwatne do potrzeb związanych z tworzeniem i wspieraniem działających PES i PS zorganizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego:

- *Szkolenie dotyczące trwałości projektów (10.03.2022),*
- *Szkolenie dotyczące nieprawidłowości w zamówieniach udzielanych zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych (02.06.2022),*
- *Szkolenie dotyczące przygotowania, zawierania, zmian, rozwiązywania i unieważniania umów w systemie zamówień publicznych w świetle nowej ustawy Prawo zamówień publicznych (02.09.2022, 27.09.2022)*
- *Szkolenie dotyczące pomocy publicznej i de minimis w projektach współfinansowanych z FE (12.09.2022),*

⁶ Lokalne Grupy Działania w województwie podlaskim - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (wrotapodlasia.pl)

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Szkolenie dotyczące zasad horyzontalnych obowiązujących przy realizacji projektów dofinansowanych z FE (26.10.2022),
- Szkolenie dotyczące rozliczania projektów współfinansowanych z RPOWP na lata 2014-2020 w systemie SL2014 EFS (15.12.2022),
- Szkolenie dotyczące rozliczania projektów współfinansowanych z RPOWP na lata 2014-2020 w systemie SL2014 EFRR (16.12.2022).

Ponadto w dniu 25.11.2022 roku w Bielsku Podlaskim odbyło się spotkanie z ekspertami dziedzinowymi, w ramach którego odbyły się dwie prelekcje z przedstawicielami Ośrodka Wspierania Organizacji Pozarządowych dotyczące następujących tematów: „Przedsiębiorczość w obszarach rewitalizacji” oraz „Przedsiębiorczość społeczna – czyli jak aktywizować mieszkańców”. Spotkanie to było jednym z kilku spotkań edukacyjnych zorganizowanych przez Zespół ds. rewitalizacji w ramach Akademii Rewitalizacji w projekcie *Podlaskie Rewitalizuje*. Akademia Rewitalizacji to przestrzeń do poszerzania wiedzy o różnych aspektach działań rewitalizacyjnych, wymiany doświadczeń, a także sieciowania podmiotów i ludzi odpowiedzialnych za prowadzenie rewitalizacji w gminach.

W 2022 r. Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego zlecił realizację badania ewaluacyjnego pn. „Ocena wpływu wsparcia RPOWP 2014-2020 na rozwój usług i infrastruktury społecznej”, które zakładało ocenę wpływu wsparcia RPOWP 2014-2020 na poprawę dostępności do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych, jak również podwyższenie standardu świadczonych usług i zwiększenie liczby miejsc ich świadczenia oraz ocenę wpływu wsparcia na poprawę poziomu i dostępu do infrastruktury społecznej, m. in. na rzecz rozwoju lokalnego pod kątem wsparcia integracji lokalnych społeczności, w tym osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w dążeniu do redukcji ubóstwa i dysproporcji w dostępie do usług publicznych i zatrudnienia. Badanie wykazało, że na poziomie gmin, a przede wszystkim instytucji realizujących projekty, pozytywny wpływ działań prowadzonych w ramach ewaluowanych interwencji i to zarówno w obszarze pomocy społecznej, jak i w obszarze opieki zdrowotnej – jest bardzo widoczny. Realizowane projekty w powszechnej opinii miały pozytywny wpływ na różne aspekty funkcjonowania instytucji/organizacji realizujących projekty. Szczególnie silnie wpływ ten identyfikowany był w przypadku projektów w zakresie infrastruktury ochrony zdrowia oraz infrastruktury usług społecznych (projekty realizowane w ramach Działań 8.4 i 8.6). Wśród najczęściej wskazywanych przez beneficjentów, pozytywnych zmian, które dokonały się bezpośrednio, jako konsekwencja realizowanego projektu, wskazywano rozwój infrastruktury instytucji, poprawę jakości świadczonych usług, wzrost wiedzy, kompetencji, doświadczenia uczestników projektu, poszerzenie dotychczasowej oferty, zapewnienie szerszego dostępu do świadczonych usług, wzrost liczby klientów, a także integrację społeczną. Zarówno beneficjenci, jak i uczestnicy projektów, bardzo wysoko ocenili użyteczność działań realizowanych w ramach ewaluowanych projektów.

W związku z przyjęciem przez Komisję Europejską w dniu 07.12.2022 r. decyzji wykonawczej C (2022) 8892 zatwierdzającej nowy program regionalny, Zarząd Województwa Podlaskiego przyjął program Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 (FEEdP) uchwałą nr 311/5776/2022 z dnia 16.12.2022 r. Program będzie wspierać inwestycje, które łączą w sobie zasady zrównoważonego rozwoju, estetyki i szeroko pojętego włączenia. W odpowiedzi na zidentyfikowane wyzwania rozwojowe za cel główny Programu przyjęto dążenie do osiągnięcia pozycji dobrze rozwiniętego oraz atrakcyjnego pod względem jakości życia regionu dzięki wykorzystaniu potencjałów rozwojowych i najnowocześniejszych technologii oraz unikalnych walorów środowiska, bogatego dziedzictwa kulturowego, wysokiego poziomu kompetencji mieszkańców i inicjatyw lokalnych. Beneficjentami

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

w ramach FEDP mogą być m.in. akredytowane OWES, podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne, instytucje wspierające podmioty ekonomii społecznej, instytucje rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej.

Rozdział 3. Wybrane elementy dotyczące sektora ekonomii społecznej w województwie podlaskim

W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiono informacje na temat zasobów instytucjonalnych obszaru ekonomii społecznej w poszczególnych powiatach na koniec 2022 r.

Wykres 1. Zasoby instytucjonalne z obszaru ekonomii społecznej w województwie podlaskim w 2022 r.

Powiat	WTZ	ZAZ	CIS	KIS	PS	Przedsiębiorstwa społeczne, w tym:				SUMA
						SS	spółki non-profit	stowarzyszenia	fundacje	
m. Białystok	4	2	3	1	33	6	8	5	14	43
m. Łomża	1	1	2		21	7	1	1	12	25
białostocki	3		1	1	9	4	2	0	3	14
m. Suwałki	1	1			9	3	4	2	0	11
bielski	1		1		8	2	0	0	6	10
augustowski	1		1		7	2	3	2	0	9
grajewski	1		1	1	6	0	0	0	6	9
siemiatycki	2		1		5	0	0	4	1	8
sokólski	2	1		1	4	1	2	1	0	8
wysokomazowiecki	2	2	2		2	0	0	0	2	8
hajnowski	1		1	2	3	0	0	0	3	7
łomżyński	1	1	2		3	1	0	0	2	7
suwalski	1				3	2	1	0	0	4
sejneński	1				3	1	2	0	0	4
moniecki	1				2	2	0	0	0	3
zambrowski	1		1		1	0	0	0	1	3
koleński	1		1		1	0	0	0	1	3
Podlaskie	25	8	17	6	120	31	23	15	51	176

Źródło: opracowane własne na podstawie danych ROPS

Z powyższych informacji wynika, że na terenie województwa podlaskiego ekonomia społeczna rozwija się nierównomiernie. Niektóre obszary regionu rozwijają się szybciej, inne wolniej lub wcale. Powyższe dane wskazują na fakt, iż w niektórych powiatach zasoby podmiotów ekonomii społecznej ograniczają się do kilku podmiotów/jednostek. Warto zauważyć, iż najwięcej podmiotów zlokalizowanych jest na terenie **miast grodzkich - Białystok i Łomża** oraz **w powiatach białostockim i bielskim**, najmniej natomiast w powiatach **kolneńskim, zambrowskim i monieckim**. Szczegółowe informacje nt. poszczególnych instytucji/podmiotów z obszaru ekonomii społecznej opisano w poniższym materiale.

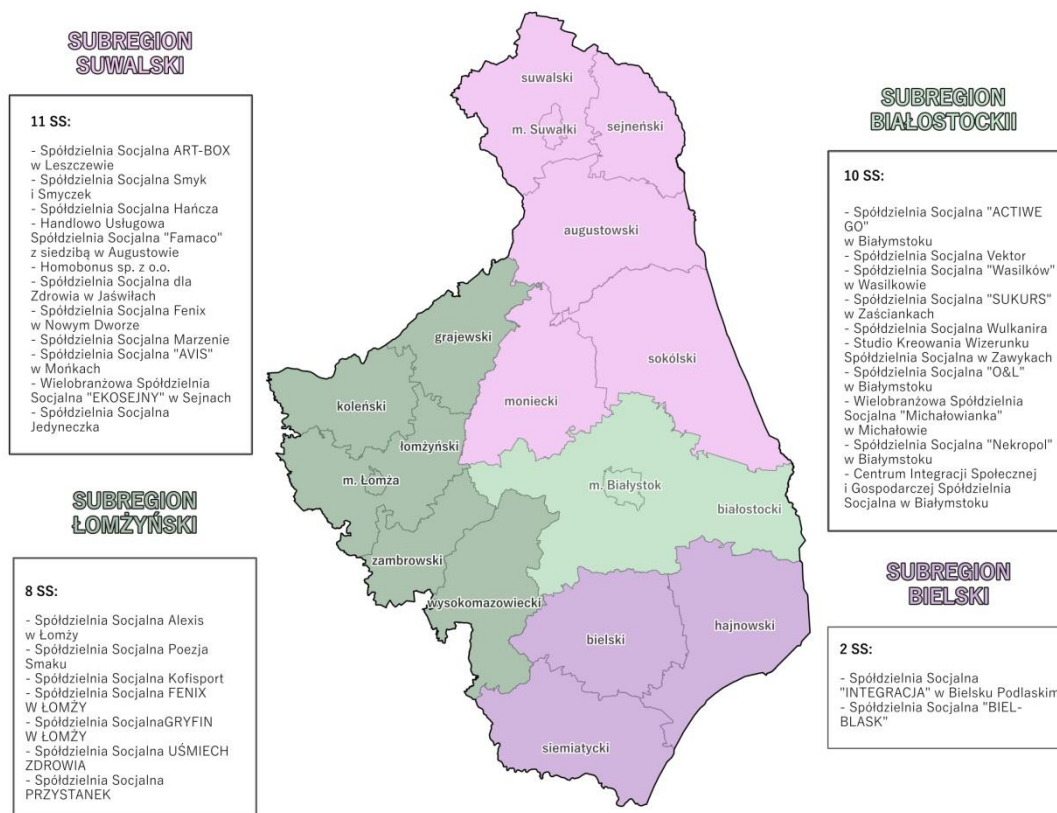
Spółdzielnie socjalne

Według listy przedsiębiorstw społecznych Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej czynną działalność na koniec 2022 roku na terenie województwa podlaskiego prowadziło **31 spółdzielni socjalnych**, o 1 więcej niż rok wcześniej.

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Mapka 7. Spółdzielnie socjalne w województwie podlaskim z podziałem na subregiony w 2022 r. (N=31)

Źródła: opracowanie własne

W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiono dane dotyczące liczby spółdzielni socjalnych na terenie województwa podlaskiego działających aktywnie na przestrzeni kilku ostatnich lat. Jak pokazują dane liczba spółdzielni zmienia się z roku na rok.

Tabela 19. Liczba spółdzielni socjalnych w województwie podlaskim w latach 2013-2022

Liczba	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
spółdzielni socjalnych	17	40	37	24	20	35	31	29	30	31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ROPS

Obok problemów wynikających z sytuacji post pandemicznej spółdzielnie socjalne borykają się z wszelkiego rodzaju problemami. Sytuacja tych podmiotów w dużej mierze zależna jest od zewnętrznego wsparcia finansowego. Jak każde przedsięwzięcie biznesowe, spółdzielnie socjalne poddawane są przez rynek naturalnej weryfikacji. Część podmiotów nie jest w stanie zbudować sobie stabilnego przychodu pozwalającego na dalsze funkcjonowanie. W takiej sytuacji pozostaje likwidacja bądź zawieszenie działalności. Czas pandemii to czas szczególnie trudny również dla spółdzielni socjalnych. Niestety, obostrzenia i zakazy dotyczące prowadzenia działalności w okresie pandemii, sprawiły, że wiele z nich straciło możliwość pozyskiwania środków na funkcjonowanie.

Spółdzielnie Inwalidów i Niewidomych

Jednym z rodzajów podmiotów ekonomii społecznej są Spółdzielnie Inwalidów (SI) i Spółdzielnie Niewidomych (SN). Oba podmioty posiadają status Zakładu Pracy Chronionej. Najaktualniejsze informacje na ich temat pochodzą z Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. W 2022 r. na terenie Polski funkcjonowało łącznie 691 Zakładów Pracy Chronionej (o 59 mniej niż w roku poprzednim), z czego 94 to spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych (o 9 mniej niż w roku 2021). Spółdzielnie Inwalidów oraz Niewidomych w roku objętym monitoringiem zatrudniały łącznie 10 019 osób (o 159 mniej niż w roku 2021), z czego 7579 stanowiły osoby z niepełnosprawnościami (o 1055 osoby mniej niż w roku 2021).

Warto nadmienić, że od kilku lat obserwuje się zmniejszanie liczby SI i SN. Tendencja spadkowa dotyczy również liczby osób z niepełnosprawnościami w nich zatrudnionych. W poniższym zestawieniu tabelarycznym zaprezentowano dane liczbowe na temat zatrudnienia w SI i SN w latach 2017-2022.

Tabela 20. Zatrudnienie w spółdzielniach inwalidów (SI) oraz spółdzielniach niewidomych (SN) w Polsce w latach 2017-2022

Rok	Liczba ZPCh	w tym liczba SI i SN	Zatrudnienie ogółem w SI i SN	w tym osób niepełnosprawnych	
		w osobach			w %
1	2	3	4	5	5/4
2022	691	94	10 019	7 579	75,6
2021	750	103	11 278	8 634	76,6
2020	797	105	11 893	9 256	77,8
2019	867	113	13 629	10 752	78,9
2018	922	119	14 857	11 818	79,5
2017	1 038	136	16 551	13 199	79,7

Źródło: Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Dane pochodzące z Krajowej Rady Spółdzielczej wskazują, że na terenie województwa podlaskiego w 2022 r. funkcjonowało 5 spółdzielni inwalidów i niewidomych prowadzących czynną działalność.

Zakłady Pracy Chronionej

Zakład Pracy Chronionej jest przedsiębiorstwem przystosowanym do zatrudniania osób z wyższymi stopniami niepełnosprawności. Do głównych celów jego funkcjonowania należy nie tylko wypracowanie zysku, jak w każdym podmiocie gospodarczym, ale także aktywizacja zawodowa osób, które nie poradziłyby sobie na otwartym rynku pracy w oparciu o *ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*. Decyzję w sprawie nadania statusu zakładu pracy chronionej wydaje Wojewoda. By otrzymać taki status przedsiębiorstwo musi:

1. *prowadzić działalność gospodarczą przez co najmniej 12 miesięcy;*
2. *zatrudniać co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na etaty;*
3. *przez co najmniej 6 miesięcy osiągać następujące wskaźniki zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami: co najmniej 50%, w tym co najmniej 20% ogółu zatrudnionych,*

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- stanowią osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności albo co najmniej 30% pracowników stanowią osoby niewidome, psychicznie chore lub upośledzone umysłowo, zaliczone do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
4. posiadać obiekty i pomieszczenia odpowiadające przepisom oraz zasadom bezpieczeństwa i higieny pracy, spełniające wymagania dostępności do nich i uwzględniające potrzeby niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higienicznosanitarnych i ciągów komunikacyjnych;
  5. zapewnić doraźną i specjalistyczną opiekę medyczną, poradnictwo i usługi rehabilitacyjne.

Dane ogólnopolskiego Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych wskazują na fakt, iż na koniec 2022 r. na terenie kraju działało 691 Zakładów Pracy Chronionej, o 59 mniej niż w roku 2021 i aż o 106 w stosunku do roku 2020. W 2022 r. ZPCh zatrudniały łącznie 114 119 osób, w tym 88 591 osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 21. Liczba zakładów pracy chronionej i liczba osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w tych zakładach w latach 2016-2022

Rok	Liczba zakładów pracy chronionej	Zatrudnienie ogółem	w tym osób niepełnosprawnych	Udział osób niepełnosprawnych w zatrudnieniu ogółem w etatach
		w osobach	w osobach	w %
2022	691	114 119	88 591	78,5
2021	750	120 496	93 699	77,8
2020	797	128 988	100 079	78,8
2019	867	138 483	107 903	79,2
2018	922	145 876	113 766	79,2
2017	1 038	166 248	129 195	78,8
2016	1 102	164 826	130 512	79,8

Źródło: www.niepelnosprawni.gov.pl/p,84,dane-dotyczace-zakladow-pracy-chronionej

Z informacji pozyskanych z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Białymstoku wynika, że na terenie województwa podlaskiego w 2022 r. aktywnie działało 12 Zakładów Pracy Chronionej. Szczegółowe informacje na temat aktywnych podmiotów oraz szczegóły ich funkcjonowania przedstawiono w poniższym zestawieniu.

Tabela 22. Zakłady Pracy Chronionej w województwie podlaskim w 2022 r.

Lp.	Nazwa Zakładu Pracy Chronionej	Adres
1.	Podlaska Spółdzielnia Pracy "Jubilat"	ul. Krakowska 5 15-875 Białystok
2.	Spółdzielnia Inwalidów Głuchych im. J.	ul. Warszawska 52

**„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
 Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego**

	Rogowskiego "Signa"	16-070 Choroszcz
3.	Spółdzielnia SNB	ul. Kraszewskiego 26/2 15-025 Białystok
4.	Spółdzielnia Inwalidów "Spins"	ul. Kilińskiego 19A 19-230 Szczuczyn
5.	Polska Grupa Farmaceutyczna Sp. z o.o.	ul. Nowogrodzka 151A 18-400 Łomża
6.	"Dikpak" Spółka Jawna ,Dołęgowski, Ignaciuk, Kasjański	ul. Usługowa 13 15-530 Białystok – Zaścianki
7.	Przedsiębiorstwo Produkcyjne D.K. Lamin, Spółka Jawna Daniluk, Kiersnowski	Szosa Baranowicka 72D 15-521 Zaścianki
8.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Ustugowe „Okruszek” E. Gadomska Sp. j.	ul. Poznańska 162 18-400 Łomża
9.	Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Łomży	ul. Sikorskiego 222 18-401 Łomża
10.	"Hetman" K. Korzep, W. Korzep Zakład Pracy Chronionej S. J.	ul. Kolejowa 7 18-500 Kolno
11.	Nord Serwis Systemy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	ul. Praw Kobiet 4 15-535 Białystok
12.	JARHEAD Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	ul. Warszawska 43p.3 15-062 Białystok

Źródło: <https://www.gov.pl/web/uw-podlaski/niepelnosprawnosc>

Organizacje pozarządowe

Najaktualniejsze dane dotyczące sektora organizacji pozarządowych pochodzą z 2020 r. Z monitoringu wynika, że w 2020 r. na terenie Polski istniało ogółem 95,5 tys. organizacji sektora non – profit, z czego w województwie podlaskim było ich 2,9 tys. W porównaniu do roku 2018 ogólna liczba organizacji spadła o 6,4 tys., zaś w województwie podlaskim o 0,4 tys. Biorąc pod uwagę formę prawną i organizacyjną w 2020 r. w Polsce funkcjonowało razem 66,8 tys., zaś w województwie podlaskim 2,0 tys. W porównaniu do roku 2018 liczba tych organizacji w Polsce spadła o 20,5 tys., zaś w województwie podlaskim pozostała na zbliżonym poziomie.

Tabela 23. Forma prawna i organizacyjna sektora non-profit w województwie podlaskim w latach 2018 r. i 2020 r.

Forma prawna	2018 (w tys.)		2020 (w tys.)	
	Polska	Podlaskie	Polska	Podlaskie
Stowarzyszenia i podobne organizację społeczne - ogółem	69,1	2,0	66,8	2,0
<i>Typowe stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne</i>	34,6	1,0	31,1	0,9
<i>Stowarzyszenia sportowe</i>	18,0	0,5	18,9	0,5
<i>Ochotnicze Straże Pożarne</i>	13,9	0,5	14,2	0,5
<i>Koła łowieckie</i>	2,5	0,1	2,5	0,1
Fundacje	14,5	0,4	16,0	0,5
Społeczne podmioty wyznaniowe	1,8	0,1	1,9	0,1

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Koła gospodyń wiejskich	-	-	8,5	0,3
Samorząd gospodarczy i zawodowy - ogółem	2,7	0,1	2,1	0,0
<i>Kółka rolnicze</i>	1,1	0,0	0,6	0,0
<i>Pozostały samorząd gospodarczy</i>	0,8	0,0	0,8	0,0
<i>Pozostały samorząd zawodowy</i>	0,8	0,0	0,7	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Branże spółdzielcze

W poniższym zestawieniu tabelarycznym zaprezentowano dane na temat branż spółdzielczych w województwie podlaskim. Z najaktualniejszych danych pozyskanych od Krajowej Rady Spółdzielczej wynika, że w województwie podlaskim w 2022 r. funkcjonowało łącznie 218 podmiotów o charakterze spółdzielczym (o 2 mniej niż rok wcześniej).

Tabela 24. Branże spółdzielcze w województwie podlaskim w latach 2017-2022 r.

Branża	Czynna w działalności						Czynna w likwidacji					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Spółdzielnie „Samopomoc Chłopska”	30	31	31	32	30	31	11	8	8	8	6	5
Spółdzielnie Mleczarskie	10	10	10	10	9	9	0	0	0	0	0	0
Spółdzielnie Ogrodniczo-Pszczelarskie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne	15	14	14	14	14	13	5	7	7	9	7	7
Spółdzielnie Kótek Rolniczych	13	13	13	14	13	12	6	6	6	5	5	5
Banki Spółdzielcze	31	31	31	31	31	31	0	0	0	0	0	0
PSS „Społem”	10	10	9	9	8	8	0	0	1	1	2	2
Spółdzielnie Mieszkaniowe	83	79	79	79	79	78	8	11	8	9	5	5
Spółdzielnie Pracy i Usług i Spółdzielnie Budowlane	11	11	11	12	11	11	10	9	9	9	6	5
Spółdzielnie Inwalidów i Niewidomych	6	6	6	5	5	5	1	1	1	2	1	0
Spółdzielnie „Cepelia”	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Spółdzielnie Rzemieśnicze	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	0
Spółdzielnie Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spółdzielnie Grupy Producentów Rolnych	15	16	16	18	18	18	2	2	3	3	4	4
Razem	226	223	222	226	220	218	45	46	45	48	37	33

Źródło: Krajowa Rada Spółdzielcza, Warszawa 2022

Spółki non-profit

Spółki non-profit (spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne), to podmioty, które nie działają w celu osiągnięcia zysku, tylko całość dochodu przeznaczają na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników. Podmioty te mogą prowadzić działalność pożytku publicznego zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Monitoring WPRES wykazał, że na dzień 31 grudnia 2022 r. na terenie województwa podlaskiego funkcjonowały łącznie **23 spółki non-profit (o 4 więcej niż w roku poprzednim)**. Szczegółowe informacje o przedmiotowych podmiotach przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 25. Spółki non profit w województwie podlaskim w 2022 r.

Lp.	Nazwa	Siedziba podmiotu			
		mięscowosc	ulica, numer budynku/lokalu	kod pocztowy	poczta
1	Dzielnia Wiedzy sp. z o.o.	Sejny	Wojska Polskiego 17/9	16-500	Sejny
2	"Gattino" Sp. z o.o.	Suwałki	Janusza Korczaka 4/39	16-400	Suwałki
3	Dom Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Sokółka	Kryńska 41	16-100	Sokółka
4	Przedsiębiorstwo Społeczne Macierzanka Spółka z o.o.	Kurianka	Kurianka 43	16-315	Lipsk
5	"Na Szlaku Przygody" Sp. z o.o. non profit	Krasnopol	Adama Mickiewicza 8a	16-503	Krasnopol
6	ART GROUP spółka z o.o.	Białystok	Antoniuk Fabryczny 40	15-741	Białystok
7	SERWIS DIESEL Sp. z o.o.	Białystok	Serwisowa 3	15-620	Białystok
8	Bartnicy Spółka z Ograniczona Odpowiedzialnością Non Profit	Augustów	Tytoniowa 9	16-300	Augustów
9	DRENTOM	Białystok	Wiatrakowa 8/14	15-827	Białystok
10	ART GROUP spółka z o.o.	Białystok	Legionowa 30, lok. 105	15-281	Białystok
11	Dent-Ozon Spółka Non-Profit Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością	Raczki	Michała Górskiego 7	16-420	Raczki
12	FOKUS SERWIS Spółka z o.o.	Łapy	Polna 8	18-100	Łapy
13	Pro Human Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Augustów	Hoża 4	16-300	Augustów
14	"EARTH - HEART	BIAŁYSTOK	Krasnoludków 22	15-156	Białystok
15	NATURALL SP Z O.O.	Łomża	Wojska Polskiego 28	18-400	Łomża
16	Ekoperspektywa Sp. z o.o.	Białystok	Św. Rocha 11/1 lok. 706	15-879	Białystok

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

17	Przedsiębiorstwo Społeczne Okienko sp. z o.o.	Białystok	Żelazna 23	15-297	Białystok
18	Społeczne IT Spółka z o.o.	Białystok	Swobodna 34/74	15-756	Białystok
19	MIKABO Sp. z o.o.	Łapy	Wyspiańskiego 17	18-100	Łapy
20	Smaki Podlasia -Spichlerz Suwalszczyzny Spółka z ograniczoną odpowiedzialności non profit	Burdeniszki	Burdeniszki 1	16-402	Suwałki
21	Leśna Baza Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Suwałki	1 Maja 5/45	16-400	Suwałki
22	JAGNABLUENON PROFIT SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	Suwałki	Szpitalna 73 /14	16-400	Suwałki
23	OGRODNIK Non-Profit Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Sokółka	Grodzieńska 23	16-100	Sokółka

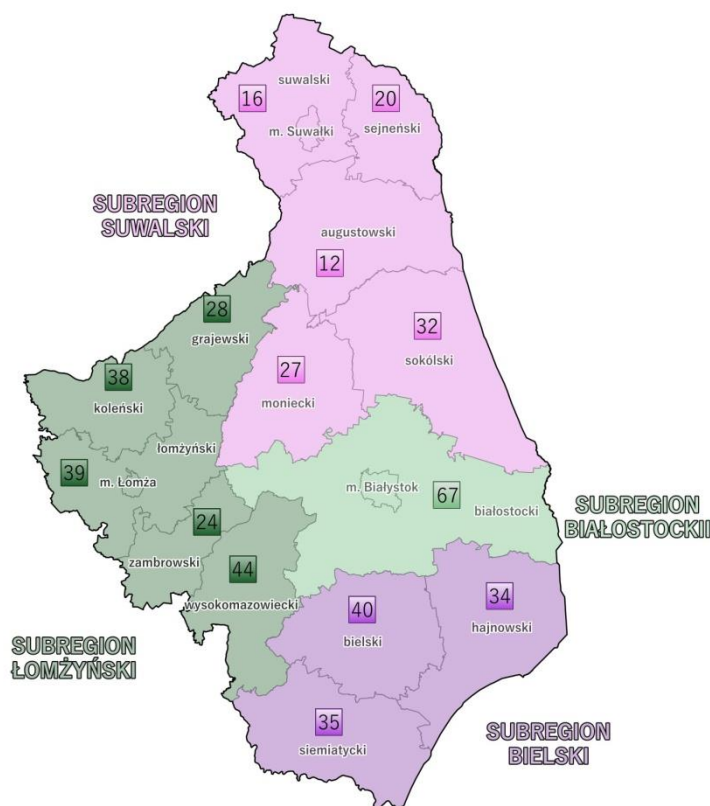
Źródło: opracowanie własne na podstawie Listy Przedsiębiorstw Społecznych za listopad 2022

Koła gospodyń wiejskich

Koło Gospodyń Wiejskich (KGW) to dość nowa forma prawna działająca w oparciu o Ustawę z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich. KGW są organizacją pozarządową i tym samym zaliczane są do podmiotów ekonomii społecznej.

Z monitoringu wynika, że na terenie województwa podlaskiego na koniec 2022 r. działało 456 KGW.

Mapka 8. Koła gospodyń wiejskich w województwie podlaskim w 2022 r. (N=456)

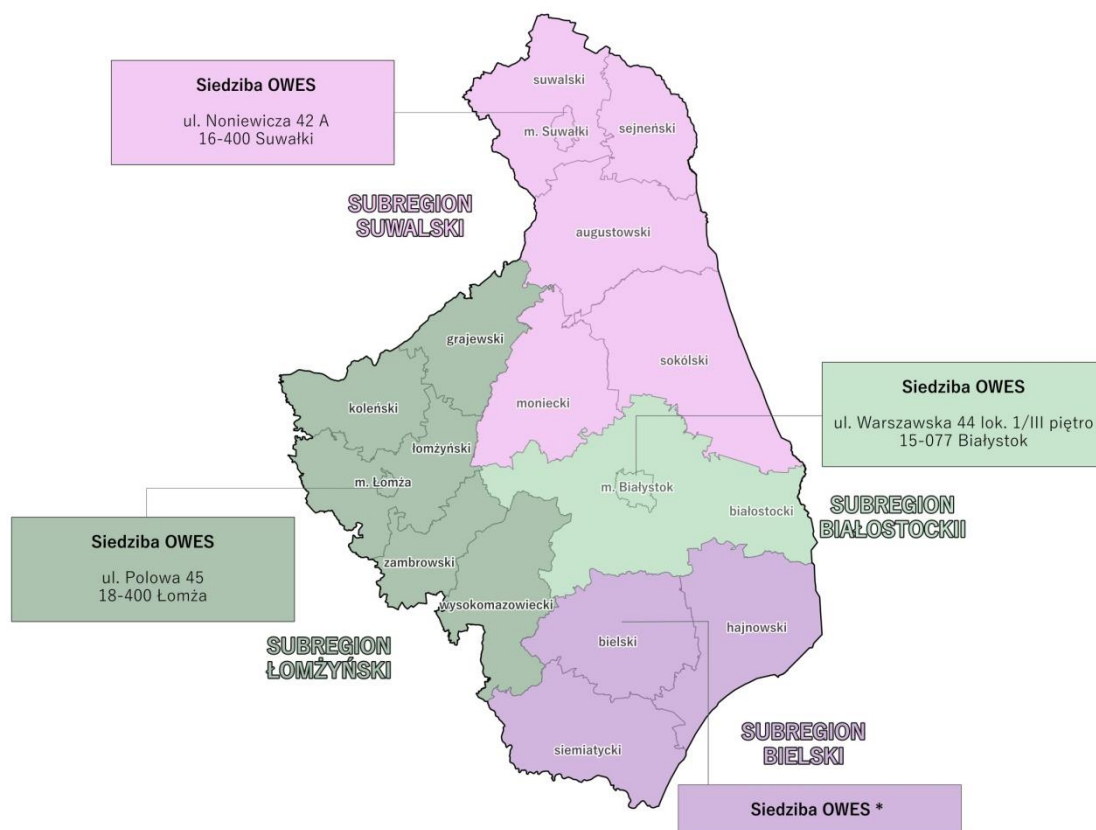
Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://krkqw.arimr.gov.pl/>

Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej

Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej to podstawowe instytucje wspierające przedsiębiorstwa społeczne, których główną rolą jest świadczenie usług doradztwa dla istniejących podmiotów ekonomii społecznej oraz prowadzenie szkoleń skierowanych do osób zainteresowanych założeniem przedsiębiorstwa społecznego czy ekonomizacją swojej organizacji pozarządowej.

W 2022 r. województwo podlaskie podzielone było na cztery subregiony - obszary wsparcia udzielanego przez poszczególne OWES-y.

Mapka 9. Podział województwa podlaskiego na subregiony w województwie podlaskim w 2022 r.

Źródła: opracowanie własne

W 2022 r. kontynuowano realizację czterech projektów wyłonionych do dofinansowania w konkursie ogłoszonym w 2019 r. w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej VII Poprawa Spójności Społecznej, Działania 7.3 Wzmocnienie roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa podlaskiego, Typ projektu: Realizowane przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej działania wspierające rozwój ekonomii społecznej.*

Poniżej przedstawiono informacje na temat realizatorów projektów OWES w województwie podlaskim na koniec 2022 r.:

1. Subregion Białostocki

Białostocki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej realizowany przez Fundację Biznes i Prawo w Białymstoku (lider) w partnerstwie z Podlaską Federacją Organizacji Pozarządowych oraz Podlaskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Białymstoku.

Wartość projektu - 5 070 401,75 PLN

Dofinansowanie - 4 808 591,75 PLN

Termin realizacji: od 1 lutego 2020 r. do 30 czerwca 2023 r.

2. Subregion Bielski

Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Subregionie Bielskim realizowany przez Klaster Pomiotów Ekonomii Społecznej (lider) w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Europartner

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Akademicki Klub Integracji Europejskiej w Białymstoku oraz Stowarzyszeniem Na Recz Rodziny i Osób Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym - Holos.

Wartość projektu - 2 628 192,75 PLN

Dofinansowanie - 2 495 072,75 PLN

Termin realizacji: od 1 kwietnia 2021 r. do 30 września 2023 r.

3. Subregion Łomżyński

Rozwój Ekonomii Społecznej realizowany przez Stowarzyszenie Europartner Akademicki Klub Integracji Europejskiej w Białymstoku (lider) w partnerstwie z powiatem zambrowskim i powiatem kolneńskim.

Wartość projektu - 4 680 506,90 PLN

Dofinansowanie - 4 429 266,90 PLN

Termin realizacji: od 1 sierpnia 2020 r. do 30 czerwca 2023 r.

4. Subregion Suwalski

Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Suwałkach realizowany przez Agencję Rozwoju Regionalnego ARES S.A. w Suwałkach (lider) oraz Fundację Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach.

Wartość projektu - 4 958 813,34 PLN

Dofinansowanie - 4 710 872,67 PLN

Termin realizacji: od 1 czerwca 2020 r. do 31 maja 2023 r.

Wnioski:

Przedmiotowy dokument dotyczy monitoringu „Wieloletniego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podlaskim do roku 2027. Ekonomia Solidarności Społecznej” za rok 2022. W raporcie przedstawiono informacje na temat realizacji działań w obszarze ekonomii społecznej na terenie województwa podlaskiego w 2022 r. Był to pierwszy rok, w którym sektor zaczął odradzać się po trudach pandemii. Kryzys, który rok wcześniej tak silnie negatywnie wpłynął na wiele aspektów funkcjonowania PES, powoli mógł zostać zażegnany. Po wyraźnym osłabieniu sektora, który mimo stosowania szeregu metod przeciwdziałania ograniczeniom pandemicznym i szukania nowych formuł do realizacji swoich zadań, zanotowano pewne pozytywne zmiany. Należy mieć jednak wciąż na uwadze, że część z nich może nie być trwała, inne wynikają z „nadrabiania” pandemicznych zaległości (realizacja lub finalizacja działań zainicjowanych wcześniej, które z uwagi na pandemię trwały dłużej lub nie mogły zostać zakończone wcześniej). Warto także nadmienić, że 2022 r. był ważny dla rozwoju sektora z uwagi na przyjęcie długo wyczekiwanej ustawy o ekonomii społecznej (Dz.U. 2022 poz. 1812). I choć efekty tej regulacji można będzie dostrzec i ocenić dopiero w kolejnych latach jej obowiązywania, już teraz warto wspomnieć, że ustawa wprowadziła zasadę zgodnie z którą status przedsiębiorstwa społecznego przyznaje wojewoda w drodze decyzji.

Rok 2022 to także jeden z ostatnich realizowania programów unijnych z perspektywy finansowej 2014-2020, które zgodnie z zasadą n+3 mogą być wdrażane do końca 2023 r. Analizując sytuację sektora nie można pominąć także globalnego kontekstu, w którym się znaleźliśmy na początku 2022 r. Napływ uchodźców z Ukrainy w wyniku działań zbrojnych za wschodnią granicą znacząco zmienił układ grup potrzebujących wsparcia, co można uznać za szczególnie istotne w województwie podlaskim, które było u progu tych wydarzeń. Można więc przyjąć rok 2022 niejako za czas przejściowy oddzielający rzeczywistość i wsparcie na „starych” zasadach od nowej post-pandemicznej rzeczywistości.

Wydaje się, że nawet najlepiej zaplanowany system monitoringu nie może wprost pokazać wpływu kontekstu na wartość osiągniętych wskaźników. Jednak analizując je, należy pamiętać w jakich okolicznościach system wsparcia ekonomii społecznej funkcjonował. Poniżej przedstawiono główne wnioski dotyczące kondycji sektora w monitorowanym roku:

- PES kontynuowały swoje działania informacyjno-promocyjne zarówno w formule wypracowanej podczas pandemii (np. poprzez webinaria), jak i przywracając tradycyjne formy aktywności: organizowano wizyty studyjne, prowadzono działania w szkołach, intensywnie działano lokalnie. Dzięki temu istotnie wzrosła aktywność przedstawicieli sektora w porównaniu do roku 2021, przyczyniając się do dalszej popularyzacji tej idei.
- Liczba przedsiębiorstw społecznych, którą wykazano w ramach monitoringu, jest wyższa od wartości docelowej dla 2027 roku i przekracza także liczbę zarejestrowanych PS w roku 2021. Od zeszłego roku przebyły w regionie 22 przedsiębiorstwa społeczne. Przede wszystkim wskazuje to na rozwój sektora, który mimo kilku lat dzielących od granicznej daty, dla której określono wartość docelową, już z nadatkiem zrealizował określone wcześniej założenia. Należy przy tym pamiętać, że z listy PES od czasu pandemii żaden podmiot nie został skreślony, niezależnie od tego czy nadal funkcjonuje i czy spełnia kryteria określone dla PS. Zwiększenie liczby przedsiębiorstw może być zatem pozorne, co zostanie zweryfikowane dopiero po wprowadzeniu konieczności

zrewidowania statusu wpisanych do niego podmiotów przez MRiPS prowadzące rejestr. Dopiero kolejne lata mogą przynieść spadek wartości wskaźnika, pokazując faktyczną liczbę działających PS w województwie podlaskim.

- Liczba szkół, w których prowadzono działania upowszechniające wiedzę o ES jest nie tylko daleko niewystarczająca (11 z 50 docelowo w 2027 r.), co przede wszystkim nierówno rozłożona. Jedynie OWES z subregionu suwalskiego i łomżyńskiego podjęły się takich aktywności. Działania tego pierwszego skoncentrowano na szkołach podstawowych, nie wykorzystując potencjału jaki istnieje wśród uczniów na wyższych poziomach edukacyjnych.
- Choć nie zaszły znaczące zmiany liczby reintegracyjnych PES w regionie i wskaźnik wydaje się niezagrożony, to wciąż jednostki te są rozmieszczone w regionie nierównomiernie. Na niektórych obszarach trudno o inne wsparcie niż WTZ-y, w których mogą uczestniczyć wyłącznie osoby z niepełnosprawnościami. Wciąż brakuje CIS-ów i KiS-ów, szczególnie na północy województwa, a dodatkowo 2 Kluby Integracji Społecznej przestały funkcjonować. Do ważnych zmian w tym obszarze należy zaliczyć powstanie dwóch nowych ZAZ-ów, co istotnie zwiększyło poziom zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w regionie, tworząc 78 nowych miejsc pracy dla tej grupy. Jednak południe województwa jest wciąż pozbawione takiej placówki.
- W województwie podlaskim w 2022 r. nie powstał żaden klaster sektora ES ani sieć współpracy. W subregionie suwalskim do tej pory nie funkcjonuje żadne porozumienie tego rodzaju.
- OWES-y aktywnie działają na polu wsparcia organizacji pozarządowych (najczęściej w subregionie łomżyńskim i białostockim), choć w 2022 r. mniej takich podmiotów skorzystało z ich oferty. Wciąż są to jednak główni klienci tych placówek. Za to częściej niż przed rokiem, ośrodki pomagały przedsiębiorstwom społecznym. Warto przy tym zwrócić uwagę, że osiągnięte wartości są znacznie niższe, niż w bazowym 2019 r. (434 wobec 206 w 2022). Może się to wiązać z wygaszaniem projektów w OWES-ach w związku z kończeniem perspektywy finansowej 2014-2020 i wychodzeniem ze spowolnienia w działaniu wielu organizacji w związku z kończącą się pandemią.
- Dalej rośnie, choć wolniej niż przed rokiem, liczba JST, które w gminnych i powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych uwzględniają zapisy dotyczące ekonomii społecznej. Pomiędzy 2021 a 2022 przybyły 4 takie samorządy. Zachowując takie tempo wzrostu wskaźnika możliwe będzie osiągnięcie wartości docelowej do 2027 r.

Rekomendacje:

- Rozwój sektora choć nieco przyspieszył po pandemii, to wciąż nie jest dynamiczny. W szczególności północne i południowe skraje województwa wydają się wciąż w tyle za centrum regionu. Warto zdiagnozować przyczyny takiego stanu rzeczy i potrzeby w tych subregionach, aby pokierować adekwatne wsparcie.
- Rok 2022 to także czas intensywnych przygotowań do kolejnej już perspektywy finansowej programów europejskich. Zmiany, jakie niosą za sobą nowe zasady i programy stanowią szansę na dalszy rozwój sektora ekonomii społecznej.

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykorzystanie doświadczeń województwa podlaskiego, jak i innych regionów, w nowym układzie wsparcia jest szansą, którą należy wykorzystać. W szczególności warto wdrażać specyficzne rozwiązania poświęcone rozwojowi ES na terenach oddalonych od miast (np. tzw. zielona opieka), które sprawdzają się na terenach oddalonych od aglomeracji i miast, jednocześnie wpisując się w ideę deinstytucjonalizacji.

- Szansą na rozwój sektora jest włączenie PES jako jednego z narzędzi realizacji Strategii Deinstytucjonalizacji, która jest aktualnie w fazie przygotowywania.
- Województwo podlaskie wyróżnia się na tle kraju silnym włączeniem LGD w realizację działań na poziomie lokalnym, w tym także w ramach RPOWP 2014-2020, a dalej również w FEdP 2021-2027. Wieloletnie wsparcie LGD, także środkami unijnymi, znacznie wzmocniło rolę tych organizacji, dając im przy tym unikatową wiedzę o potrzebach i możliwościach swoich środowisk lokalnych. Organizacje te łącząc perspektywę samorządową z pozarządową i prywatną wydają się być naturalnym partnerem dla inicjowania rozwoju ES. Wydaje się jednak, że wciąż ich potencjał w zakresie współpracy z sektorem pozostaje niewykorzystany. Potwierdzają to osiągnięte wartości wskaźników. Należy animować współpracę LGD z OWES-ami nie tylko dla wypełnienia założeń wyrażonych ilościowo, ale głównie by tworzyć realne partnerstwa na poziomie lokalnym, nastawione na rozwój sektora poprzez zaspokajanie potrzeb i wypełnianie lokalnych nisz.
- Rok 2022 r. potwierdził, że czas wychodzenia ze stanu pandemii może być także trudnym okresem przejściowym np. z uwagi na zakończenie wsparcia w postaci mechanizmu zakupowego. Należy kontynuować działania informacyjne w stosunku do podmiotów, które pozostają w gorszej kondycji finansowej, przekazując im informacje związane z pomocą jaką mogą otrzymać od OWES (np. doradztwo czy inne rodzaje wsparcia pozafinansowego z OWES) czy z innych instytucji (np. funduszy pożyczkowych w zakresie finansowania dłużnego obrotowego i inwestycyjnego).
- Wiedza o ekonomii społecznej w kontekście potrzeb lokalnych nadal musi być rozwijana. Do tego konieczne są dalsze badania społeczne i ewaluacyjne. Wskazane jest, aby to właśnie ROPS, we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego, inicjował i prowadził takie działania. Kluczowe jest przy tym zapewnienie ich wysokiej jakości, co możliwe jest tylko w sytuacji zabezpieczenia odpowiedniego finansowania na ten cel. Należy więc zabiegać o przyznanie odpowiednich środków finansowych w ramach projektu koordynacyjnego ROPS w ramach FERS, w którym przewidziano wsparcie na diagnozowanie i monitorowanie sytuacji regionalnej w zakresie ES.
- Wybuch wojny w Ukrainie istotnie wpłynął na ruchy migracyjne, a co za tym idzie, na konieczność wsparcia i integracji nowej rzeszy osób, szukających schronienia w naszym kraju. Ekonomia społeczna może być jednym z narzędzi wspierających migrantów, którzy mogą zarówno być odbiorcami usług PES, jak i aktywnie włączać się w działania sektora i szukać w nim oparcia i stabilizacji. Weryfikacja potrzeb i możliwości w tym zakresie wydaje się ważnym elementem planowania rozwoju ES w regionie.

"Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie w 2022 r."
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Załącznik nr 1. Liczba różnorodnych form działań informacyjno-promocyjnych realizowanych w obszarze ekonomii społecznej r. w województwie podlaskim w latach 2019-2022.

Działania	2019	2021	2022
Gala Ekonomii Społecznej	X		
Certyfikowanie PES	X	X	X
Wizyty studyjne	X	X	X
Targi	X	X	X
Klipy	X	X	X
Spoty radiowe			
Warsztaty/szkolenia	X	X	X
Seminaria	X	X	X
Konferencje	X	X	
Turniej debat			
Doradztwo	X	X	X
Wynajem stoisk np. w galerii handlowej		X	X
Newsletter	X	X	X
Strona internetowa	X	X	X
Serwisy społecznościowe	X	X	X
Publikacja artykułów w prasie lokalnej	X	X	
Wywiady w mediach	X	X	
Ulotki	X	X	X
Plakaty	X	X	X
Katalogi i informatory	X		
Konkursy	X	X	X
Prowadzenie punktu informacyjnego	X	X	X
Biuletyn informacyjny			
Kiermasz		X	X
Inne (działania animatora)	X	X	X
SUMA	20	21	17

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Załącznik nr 2. Poziom realizacji wskaźników WPRES

Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Częstotliwość pomiaru	2022
Priorytet I. Ekonomia społeczna i solidarna powszechnie i pozytywnie postrzegana przez mieszkańców województwa podlaskiego					
Opracowanie koncepcji promocji es, produktów i usług PES	OWES	0	1	raz w 2023 r.	0
Liczba różnorodnych form działań informacyjno-promocyjnych	OWES, ROPS	20 ⁷	25	raz na rok (na podstawie katalogu działań wskazanych w ankiecie monitorującej)	42
Liczba szkół, w których prowadzono działania upowszechniające wiedzę o ES	OWES, ROPS	30 ⁸	50	raz na rok (z podziałem na szczebel edukacji)	11
Priorytet II. Trwałe i silne przedsiębiorstwa społeczne i podmioty ekonomii społecznej w województwie podlaskim					
Liczba przedsiębiorstw społecznych ⁹	MRiPS ROPS	80 ¹⁰	90	raz na rok	120
Liczba istniejących miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	OWES	158 ¹¹	158	raz na rok	184
Liczba aktywnych jednostek reintegracyjnych	ROPS	51 ¹²	55	raz na rok	56 ¹³
Priorytet III. Spójny i efektywny system wsparcia ekonomii społecznej i solidarnej					
Liczba przyznanych akredytacji	MRiPS	5	5	raz na dwa lata	1
Liczba badań, monitoringów z obszaru ES	ROPS, OWES, UMWP	3 ¹⁴	10	raz na rok	1
Liczba regionalnych sieci współpracy sektora ES (sieci, klastry)	ROPS, OWES	8	10	raz w roku	9

⁷ Dane OWES-ów i ROPS (za rok 2019) – badanie własne ROPS

⁸ Dane OWES-ów i ROPS (za rok 2019) – badanie własne ROPS

⁹ Liczba wszystkich PS z Listy PS

¹⁰ Dane z Listy PS – grudzień 2022

¹¹ Dane OWES-ów i ROPS (za rok 2019) – badanie własne ROPS

¹² ogólna liczba jednostek reintegracyjnych – dane na koniec 2019 r., w tym: 4 KIS, 17 CIS, 25 WTZ, 6 ZAZ.

¹³ w tym: 4 KIS, 17 CIS, 25 WTZ, 5 ZAZ.

¹⁴ 2019 r.

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Liczba organizacji korzystających z usług OWES:					
<ul style="list-style-type: none"> • Liczba organizacji pozarządowych • Liczba PS • Liczba jednostek reintegracyjnych 	OWES	434 ¹⁵ - 359 - 67 - 11	600	raz na rok	206 -137 -62 -7
Liczba JST, które w gminnych i powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych uwzględniają zapisy dot. ES	ROPS	45	92 ¹⁶	raz na rok	74
Liczba LGD z współpracujących OWES	LGD	3	8 ¹⁷	raz na rok	1
Liczba spotkań RKRES	ROPS	8	15	raz na rok	2

¹⁵ Dane OWES-ów (za rok 2019) – badanie własne ROPS

¹⁶ Na terenie woj. podlaskiego istnieją 132 jednostki samorządu terytorialnego, docelowo 70% powinno uwzględniać zapisy dot. ES, czyli 92.

¹⁷ Na terenie woj. podlaskiego istnieje 13 Lokalnych Grup Działania, docelowo 60% powinno współpracować z OWES, czyli 8.

Załącznik nr 3. Ankieta monitorująca Wieloletni Program Rozwoju Ekonomii Społecznej W Województwie Podlaskim do roku 2027. Ekonomia Solidarności Społecznej za rok 2022.

ANKIETA MONITORUJĄCA WIELOLETNI PROGRAM ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM DO ROKU 2027. EKONOMIA SOLIDARNOSCI SPOŁECZNEJ ZA ROK 2022							
Priorytet I. Ekonomia społeczna i solidarna powszechnie i pozytywnie postrzegana przez mieszkańców województwa podlaskiego							
Jakie działania promocyjne i edukacyjne z obszaru ekonomii społecznej w 2022 r. podejmowała Państwa jednostka? Proszę uzupełnić tabelę poniżej i wartości wskaźników (na kolejnej stronie)							
Działania	TAK	NIE	OPIS – proszę w skrócie opisać działania realizowane w 2022 r.	Działania	TAK	NIE	OPIS – proszę w skrócie opisać działania realizowane w 2022 r.
Gala Ekonomii Społecznej				Strona internetowa			
Certyfikowanie PES				Serwisy społecznościowe			
Wizyty studyjne				Publikacja artykułów w prasie lokalnej			
Targi				Wywiady w mediach			
Klipy				Ulotki			
Spoty radiowe				Plakaty			
Warsztaty/szkolenia				Katalogi i informatory			
Seminaria				Konkursy			
Konferencje				Prowadzenie punktu informacyjnego			

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Turniej debat				Biuletyn informacyjny						
Doradztwo				Kiermasz						
Wynajem stoisk np. w galerii handlowej				Strona internetowa						
Newsletter				Inne, jakie?.....						
Liczba różnorodnych form działań informacyjno-promocyjnych	Ile różnorodnych form działań informacyjno-promocyjnych przeprowadzili Państwo w 2022 roku? Jako działanie informacyjno-promocyjne należy uznać te, które zostały wskazane w tabeli powyżej (w przypadku działań cyklicznych np. newsletter należy je zliczyć raz)				Wartość:					
Liczba szkół, w których prowadzono działania upowszechniające wiedzę o ES	W ilu szkołach przeprowadzili Państwo w 2022 r. działania upowszechniające wiedzę o ES? (w przypadku zespołu szkół proszę liczyć łącznie), w tym:				Wartość:					
	<i>Przedszkola</i>				Wartość:					
	<i>Szkoły podstawowe</i>				Wartość:					
	<i>Szkoły ponadpodstawowe (średnie i policealne)</i>				Wartość:					
				<i>Szkoły wyższe</i>				Wartość:		
Priorytet II. Trwałe i silne przedsiębiorstwa społeczne i podmioty ekonomii społecznej w województwie podlaskim										
<p>Jakie działania rozwijające działalność przedsiębiorstw społecznych oraz podmiotów ekonomii społecznej w 2022 r. podejmowała Państwa jednostka? Proszę uwzględnić także działania inkubacyjne i ekonomizację NGO.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>										

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Liczba istniejących miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Liczba miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w subregionie, w którym działa Państwa OWES:	
	istniejących na koniec 2022r.	Wartość:
	powstałych w 2022 r.	Wartość:
Priorytet III. Spójny i efektywny system wsparcia ekonomii społecznej i solidarnej		
Jakie działania w obszarze wsparcia PES w 2022 r. podejmowała Państwa jednostka?		
Jakie działania związane z rozwojem i współpracą sektora ES podejmowali Państwo w 2022 r.?		
Liczba badań, monitoringów z obszaru ES	Proszę uwzględnić badania (zarówno realizowane samodzielnie, jak i zlecone wykonawcom zewnętrznym), z których powstał raport lub sprawozdanie. Proszę uwzględnić badania i monitoringi przeprowadzone w 2022 r. (proszę nie uwzględniać badań, w których Państwo uczestniczyli jako respondenci lub recenzenci raportów).	Wartość:
	Jakie to badania?	

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”
Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	.....	
Liczba organizacji korzystających z usług OWES w 2022 r.	Liczba organizacji pozarządowych	Wartość:
	Liczba przedsiębiorstw społecznych (PS)	Wartość:
	Liczba jednostek reintegracyjnych	Wartość:
Liczba regionalnych sieci współpracy sektora ES (sieci, klastry)	Liczba regionalnych sieci współpracy sektora ES (sieci, klastry) w subregionie określającym obszar działania OWES:	
	Istniejących na koniec 2022 r.	Wartość:
	Jakie to sieci współpracy?	
	powstałych w 2022 r.	Wartość:
	Które to sieci?	

SPIS MAPEK

Mapka 1. Przedsiębiorstwa społeczne w województwie podlaskim z podziałem na subregiony w 2022 r.....	17
Mapka 2. Aktywne jednostki reintegracyjne w województwie podlaskim w 2022 r.....	22
Mapka 3. Centra Integracji Społecznej w województwie podlaskim w 2022 r. (N=17)	23
Mapka 4. Kluby Integracji Społecznej w województwie podlaskim działające w 2022 r.(N=6)	25
Mapka 5. Warsztaty Terapii Zajęciowej w województwie podlaskim w 2022 r. (N=25).....	29
Mapka 6. Zakłady Aktywności Zawodowej w województwie podlaskim w 2022 r. (N=8).....	32
Mapka 7. Spółdzielnie socjalne w województwie podlaskim z podziałem na subregiony w 2022 r. (N=31).....	42
Mapka 8. Koła Gospodyń Wiejskich w województwie podlaskim w 2022 r. (N=456).....	49
Mapka 8. Podział województwa podlaskiego na subregiony w województwie podlaskim w 2022r..	50

SPIS TABEL

Tabela 1. Wskaźniki i poziom ich realizacji w priorytecie I.....	7
Tabela 2. Liczba różnorodnych form działań informacyjno-promocyjnych realizowanych w obszarze ekonomii społecznej w 2022 r. w województwie podlaskim.	8
Tabela 3. Liczba różnorodnych form działań upowszechniających wiedzę o ekonomii społecznej w 2022 r. w województwie podlaskim.	14
Tabela 4. Wskaźniki i poziom ich realizacji w priorytecie II.....	15
Tabela 5. Formy prawne przedsiębiorstw społecznych w województwie podlaskim w 2022 r. (N=120).....	16
Tabela 6. Przedsiębiorstwa społeczne aktywnie działające na terenie subregionu białostockiego w 2022 r. (N=42).....	17
Tabela 7. Przedsiębiorstwa społeczne aktywnie działające na terenie subregionu bielskiego w 2021 r. (N=16).....	18
Tabela 8. Przedsiębiorstwa społeczne aktywnie działające na terenie subregionu łomżyńskiego w 2022 r. (N=34).....	19
Tabela 9. Przedsiębiorstwa społeczne aktywnie działające na terenie subregionu suwalskiego w 2022 r. (N=28)	20
Tabela 10. Dane teleadresowe Centrów Integracji Społecznej w województwie podlaskim w 2022 r. (N=17).....	23
Tabela 11. Kluby Integracji Społecznej w województwie podlaskim w 2022 r. (N=6)	25
Tabela 12. Warsztaty Terapii Zajęciowej w województwie podlaskim w 2022 r. (N=25)	27
Tabela 13. Zakłady Aktywności Zawodowej w województwie podlaskim w 2022 r. (N=8)	30
Tabela 14. Zatrudnienie w Zakładach Aktywności Zawodowej w województwie podlaskim w latach 2017-2022	31
Tabela 15. Wskaźniki i poziom ich realizacji w priorytecie III.....	33
Tabela 16. OWES-y w województwie podlaskim w 2022 r.	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Tabela 17. Sieci współpracy sektora ES w województwie podlaskim w 2022 r.	35
Tabela 18. Liczba organizacji korzystających z usług OWES w 2022 r.....	37

„Koordynacja i monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie”

Projekt pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 19. Liczba spółdzielni socjalnych w województwie podlaskim w latach 2013-2022	42
Tabela 20. Zatrudnienie w spółdzielniach inwalidów (SI) oraz spółdzielniach niewidomych (SN) w Polsce w latach 2017-2022	43
Tabela 21. Liczba zakładów pracy chronionej i liczba osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w tych zakładach w latach 2016-2022	44
Tabela 22. Zakłady Pracy Chronionej w województwie podlaskim w 2022 r.....	44
Tabela 23. Forma prawna i organizacyjna sektora non-profit w województwie podlaskim w latach 2018 r. i 2020 r.	45
Tabela 24. Branże spółdzielcze w województwie podlaskim w latach 2017-2022 r.	46
Tabela 25. Spółki non profit w województwie podlaskim w 2022 r.(N=23).....	47

